

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Role spotřebních daní ve veřejných rozpočtech
The role of excise taxes on public budgets

Student: Beáta Plaštiaková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Anna Kovářová

Ostrava 2011

Čestne prehlasujem, že som bakalársku prácu vrátane 1. až 3. prílohy vypracovala samostatne, 4. a 5. prílohu som prevzala.

V Ostrave 9.5.2011

.....

podpis študenta

Obsah

1	Úvod	1
2	Daňový systém.....	3
2.1	Požiadavky na dane – daňové princípy.....	5
2.2	Základné pojmy z daňového systému.....	7
2.2.1	Hmotnoprávna úprava daní	8
2.2.2	Procesnoprávna úprava daní.....	11
2.3	Daňový systém ČR	13
2.3.1	Daň z príjmov fyzických osôb.....	14
2.3.2	Daň z príjmov právnických osôb.....	15
2.3.3	Majetkové dane	15
2.3.4	Daň zo spotreby	17
2.3.5	Sociálne poistné.....	18
2.3.6	Clo.....	19
3	Analýza spotrebných daní.....	20
3.1	Predmet spotrebných daní	23
3.1.1	Minerálne oleje ako predmet spotrebných daní	24
3.1.2	Tabakové výrobky ako predmet spotrebných daní.....	28
3.1.3	Lieh ako predmet spotrebných daní.....	29
3.1.4	Pivo ako predmet spotrebných daní.....	31
3.1.5	Víno a medziprodukty ako predmet spotrebných daní	32
3.2	Výpočet spotrebných daní.....	34
4	Zhodnotenie výnosu spotrebných daní vo verejných rozpočtoch.....	36
4.1	Výnosy spotrebných daní za rok 2006.....	36
4.2	Výnosy zo spotrebných daní za rok 2007	38
4.3	Výnosy spotrebných daní za rok 2008.....	39
4.4	Výnosy spotrebných daní za rok 2009.....	40
4.5	Výnosy spotrebných daní za rok 2010.....	42
4.6	Zhodnotenie výnosov zo spotrebných daní.....	43
5	Záver.....	47
	Zoznam použitej literatúry.....	49
	Zoznam skratiek	
	Zoznam príloh	

1 Úvod

Dane sú častým námetom rozhovorov ekonómov, právnikov aj laikov. Veľakrát počúvame, že sú u nás dane zbytočne vysoké, príliš zaťažujúce obyčajných ľudí aj podnikateľov, že dane nestačia pokryť potreby štátu, a podobne. Zdalo by sa, že je celkom jasné, čo je to daň, ale v skutočnosti tento pojem nie je chápaný jednoznačne a z týchto rozdielov potom plynú aj nedorozumenia. Aj z toho dôvodu som sa rozhodla objasniť si dane a zo širokého výberu daní som si vybrala spotrebné dane, pretože sú nepostrádateľným zdrojom financií verejného rozpočtu, tvoria významnú zložku daňového zaťaženia obyvateľstva a sú neoddeliteľnou súčasťou daňovej sústavy všetkých členských krajín Európskej únie. Patria medzi historicky najstaršie dane a už od dôb svojho vzniku predstavovali zdroj príjmu pre štátnu pokladňu. Tejto dani podliehajú väčšinou výrobky, ktoré negatívne ovplyvňujú zdravie obyvateľstva alebo ekológiu.

Spotrebné dane v Českej republike boli zavedené v januári roku 1993 pri veľkej daňovej reforme, ktorá natrvalo zakončila 40 ročné pôsobenie socialistického daňového systému. Predmetom spotrebných daní sa stalo päť skupín tradičných výrobkov, a to skupina minerálnych olejov, alkoholických nápojov a tabakových výrobkov. Do roku 2004 vstúpili spotrebné dane s novým zákonom, a to vzhľadom na vstup Českej republiky do Európskej únie. Od tohto roku dochádza každoročne k viac či menej pravidelným novelizáciám zákona o spotrebných daniach. Poslednou úpravou k priblíženiu právnej úpravy spotrebných daní v Českej republike a právnej úpravy Európskej únie bolo prijatie zákona č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach.

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť spotrebné dane v daňovom systéme Českej republiky, a to v období 2006 - 2010.

V prvej kapitole bakalárskej práce objasním základné daňové pojmy, včítane definície daňového systému, daňových princípov, hmotnoprávnej a procesnoprávnej úpravy daní a na záver prvej kapitoly teoreticky vymedzím pojem daňový systém Českej republiky. Cieľom druhej kapitoly je analyzovať jednotlivé výrobky, na ktoré dopadajú spotrebné dane. Ďalej uvediem ich sadzby, oboznámim sa s dvoma princípmi výberu týchto daní, možným oslobodením od spotrebnej dane a na záver tejto kapitoly názorne ukážem ich výpočty. V poslednej kapitole zhodnotím výnosy konkrétnych spotrebných daní do štátneho rozpočtu za roky 2006-2010, porovnáam ich medzi sebou a budem sa

snažiť zistiť, prečo sa v jednotlivých rokoch výnosy odlišujú. K lepšiemu znázorneniu uvediem jednotlivé výnosy graficky.

2 Daňový systém

Daňový systém je súhrn všetkých daní, ktoré sa na danom území, spravidla štátnom, vyberajú. Ako už bolo uvedené, národné ekonomiky nepoužívajú k naplneniu verejného rozpočtu jednu veľkú daň, ale niekoľko menších daní, ktoré majú medzi sebou rôzne väzby, v tejto súvislosti hovoríme o daňovom systéme alebo o sústave daní.

Daňový systém zahŕňa toľko rôznych daní preto, že každá daň má svoje kladné a záporné stránky. A tak je rozumné vytvoriť sústavu z viac daní, ich negatívne dopady do ekonomiky sa čiastočne vyrušia. Vo všeobecnej rovine majú byť rešpektované pravidlá správneho zdanenia. Z nich sa nedá nespomenúť, že každý predmet dane má byť zdanený iba jedenkrát.

Daňový systém má nielen priniesť dostatočné príjmy do verejných rozpočtov, ale aj vytvoriť prostredie pre využívanie daní ako **nástrojov makroekonomickej regulácie**, napr. pre podporu produktívnych investícií či ekonomických aktivít šetrných k životnému prostrediu.

Dobrý daňový systém musí byť **jednoduchý a jednoznačný** tak, aby každý dopredu poznal rozsah svojich daňových povinností. V posledných desaťročiach sa požiadavka jednoduchosti konštrukcie daní objavuje so vzrastajúcou naliehavosťou. Výber daní musí byť pre subjekt čo najmenej zaťažujúci a zároveň musí umožniť vyberať dane s čo najmenšími nákladmi. K splneniu tohto cieľa prispieva práve **jednoduchosť**. Čím jednoduchšia je konštrukcia dane, tým skôr je každý schopný stanoviť aj dopredu výšku svojej daňovej povinnosti a zakalkulovať ju do svojho (nie iba) ekonomického plánovania a rozhodovania. Aby daňový subjekt nemusel niesť vysoké psychické zaťaženie plynúce z toho, že si nie je istý, či správne stanovil svoj základ dane a daň, potrebuje, aby pravidla stanovenia boli jednoznačné.

Neoddeliteľnou požiadavkou pre dobrý daňový systém je **právna perfektnosť**, pretože len vtedy bude daňový systém účinný, len potom sa môže daň vyberať a zaistiť, aby plnila aj ďalšie funkcie. Možnosť vyhnúť sa dani vďaka nepresným formuláciám v daňových zákonoch vždy narušuje nastavené parametre daňového systému. Nepresné právne formulácie na druhej strane zvyšujú neistotu daňového subjektu, ktorý vďaka nim nevie, ako správne a hlavne presne plniť svoje daňové povinnosti. Je zrejmé, že jednotlivé požiadavky na dobrý daňový systém sú vo vzájomnej kolízii. Napríklad štát chce vytvoriť čo najspravodlivejší daňový systém, asi sa nevyhne tomu, aby bol zároveň zložitý.

Daňovej efektívnosti by zasa najlepšie vyhovovala čo najjednoduchšia konštrukcia dane, ktorá by mala tiež najnižšie náklady na výber daní.

Daňové príjmy sú najvýdatnejším verejným príjmom. Každý subjekt je obvykle podrobený viac daňovým povinnostiam súčasne.

Celková daňová (odvodová) povinnosť predstavuje súhrn všetkých platieb, ktorými je subjekt povinný prispievať verejnoprávnej sústave. S celkovou daňovou povinnosťou úzko súvisí ďalší pojem, a to **daňová kvóta**. Je to podiel vybraných daní na hrubom domácom produkte. Je to jeden z ukazovateľov, ktorý slúži aj k medzinárodnému porovnaniu a vypovedá o tom, aký veľký diel nezostáva tým, ktorý dôchod vytvorili, ale rozdeľuje sa prostredníctvom verejných fondov na daňovom princípe. Rôzne pojmy dane sa odrážajú aj v definícii daňovej kvóty, a to podľa toho, čo všetko sa zahrnuje do čitateľa zlomku.

Vývoj daňovej kvóty v Českej republike je naznačený v nasledujúcom grafe. Jedná sa o daňovú kvótu podľa metodiky OECD s konsolidáciou poistného na sociálne poistenie hrađeného vládny sektorom ako zamestnávateľom (viď graf 2.1).

Graf 2.1 Vývoj daňovej kvóty Českej republiky

Zdroj: VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., *Daňový systém ČR 2010*, 1. Vyd. Praha: VOX. a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

Typy daňovej kvóty:

Čistá (jednoduchá) daňová kvóta obsahuje len dane v pravom zmysle slova.

Zložená daňová kvóta obsahuje aj ďalšie povinné odvody zodpovedajúce ekonomickému pojatiu dane.

Konsolidovaná daňová kvóta, ktorá ma okrem iného zamedziť duplicitnému započítaniu príjmov. Najvýdatnejším rozdielom medzi tým, čo sa zahrnuje do čistej, zloženej alebo konsolidovanej daňovej kvóty je poistné sociálneho poistenia.¹

2.1 Požiadavky na dane – daňové princípy

Rôzni autori uvádzajú požiadavky na dane (tzv. daňové princípy), tzv. kritéria „dobrých daní“.

1. spravodlivosť
2. efektívnosť
3. pozitívne vplyvy na ekonomické chovanie subjektov, resp. obmedzenie negatívnych vplyvov (daňové stimuly)
4. správne pôsobenie na makroekonomické agregáty (makroekonomická pružnosť)
5. právna perfektnosť a politická prehľadnosť

Princíp daňovej spravodlivosti

Spravodlivé dane sa ukladajú na základe jedného z dvoch princípov a to:

- princíp platobnej schopnosti alebo
- princíp prospechu.

Spravodlivosť daní je predstavovaná predovšetkým redistribučným efektom: dane majú zaistiť rovnomernejšie rozdelenie dôchodkov, než ako vyplýva z tržných podmienok. Potom sa hovorí o princípe **platobnej schopnosti**. Ľudia majú platiť dane podľa toho, aká je ich platobná schopnosť. Preto bohatí platia viac a chudobní menej. Spravodlivosťou sa môže tiež rozumieť požiadavka, aby poplatníci dostali za svoje dane od štátu odpovedajúcu protihodnotu. V tomto prípade ide o **princíp prospechu**.

Daňovú spravodlivosť môžeme pojiť z dvoch rôznych uhl'ov pohľadu:

Prvá z nich je vyjadrená v **princípe platobnej schopnosti**. Veľmi zjednodušene sa dá opísať tak, že každý má platiť daň práve toľko, koľko zodpovedá jeho možnostiam.

Druhá je vyjadrená v **princípe prospechu**. Ide o iné pojatie daňovej spravodlivosti. Vyžaduje, aby daň platil ten, kto má úžitok z verejných služieb. Napríklad je spravodlivé, aby cestnú daň, bude jej výnos použitý na údržbu a výstavbu cestnej siete, platili prevádzkovatelia motorových vozidiel. Princíp prospechu sa ale nedá využiť u všetkých

¹ VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

daní. Chceme napríklad z daňového výnosu financovať sociálne dávky, ťažko môžeme požadovať, aby vyšší diel dane platili tí, ktorým sú tieto dávky určené. Ekonómovia môžu k dosiahnutiu cieľa daňovej spravodlivosti prispieť tým, že odmerajú na koho a v akej miere daň dopadá.

Princíp daňovej efektívnosti

Neefektívne ukladanie dane ukrajuje z toho, čo je vyberané, viac, ako je treba a tak spôsobujú väčšie ochudobnenie štátu aj poplatníkov ako dane efektívne.

Zdroje neefektívnosti sú:

- **distorzita daní,**
- **administratívne náklady správcov daní a poplatníkov.**

Požiadavka efektívnosti znamená, že dane by nemali spôsobovať veľké distorzie, čiže skreslenie v cenách a úžitku z rôznych druhov činností. Ďalší spôsob neefektívnosti daní je príliš veľká administratívna náročnosť. Dane by nemali spoločnosti spôsobovať väčšie náklady administratívneho charakteru, ako je nutné. Administratívne náklady pritom nenesie len štát (správa daní), ale tiež poplatníci či platcovia dane, ktorí musia viesť daňové účtovníctvo, vyplňovať daňové priznania, platiť daňových poradcov, atď. Čím sú dane zložitejšie, tým sú administratívne náklady vyššie.

V prípade, keď uložená daň zníži úžitok daňového subjektu, bez toho aby súčasne znamenala výnos verejného rozpočtu, hovoríme o **nadmernom daňovom bremene**. Z tohto uhla pohľadu daňovej efektívnosti meranie prostredníctvom minimalizácie nadmerného daňového bremena lepšie vyhovuje niekoľko menších daní ako jedna veľká.

Princíp daňových stimulov

S efektívnosťou súvisí aj požiadavka na to, aby dane nepôsobili negatívne na ekonomické chovanie subjektov. Ponuková stránka ekonomiky nesmie byť potlačovaná, ak nemá dlhodobé dochádzať k obmedzeniu rastu. Dane preto nemajú obmedzovať pracovné úsilie ľudí, ochotu šoriť a prijímať podnikateľské rizika. Ak dane ovplyvňujú chovanie poplatníkov, majú ho stimulovať „správnym“ smerom, majú vytvárať správne stimuly.

Princíp makroekonomickej pružnosti

Krátkodobo môžu dane pôsobiť na efektívny dopyt súkromného sektoru tým, že odčerpávajú väčší či menší diel z ich celkového objemu. Hovoríme, že dane sú pružné, že pružne reagujú na rast hrubého domáceho produktu. Ak celkový efektívny dopyt má

vplyv na stabilitu, potom môžu byť dane použité ako stabilizátory. Daňová politika sa tak stáva súčasťou makroekonomickej politiky.

Princíp právnej perfektnosti a politickej prehľadnosti

Požiadavky právnej perfektnosti a politickej prehľadnosti sú tým naliehavejšie, čím viac je preferovaná sloboda jednotlivca. Najviac ich dodržovania pôsobí pozitívne aj na plnenie ostatných požiadaviek. Rovnako dochádza k nespravodlivosti a neefektívnosti, keď sa štátu (s prispením záujmových skupín) podarí získať na poplatníkmi prevahu v informovanosti. Často je oprávnene kritizovaná daň z príjmov spoločností, ktorá je v skutočnosti platená akcionármi, zamestnancami a spotrebiteľmi, aj keď sa zdá, že to nie sú „veľké podniky“. Z rovnakého dôvodu sú „lepšie“ dane priame ako nepriame, ktoré formálne postihujú obraty obchodníkov, ale v skutočnosti sa značne dotýkajú aj spotrebiteľov.²

2.2 Základné pojmy z daňového systému

Cieľom je zoznámiť sa s pojmami, ktoré sa používajú pri popise technických prvkov daní a ktoré sa vyskytujú v hmotnom a procesnom práve v daňovej legislatíve.

Legislatívna úprava daní

Daň, ktorá predstavuje odcudzenie majetku jedincom a firmám, musí byť v demokratickej spoločnosti uložená zákonom. Nielen samotná výška dane, ale aj povinnosti a práva daňového poplatníka a povinnosti úradu, ktorý dane spravuje, musia mať zákonný podklad. Pri určovaní daňových povinností poplatníkov je treba vždy zákonom určiť

- kto má platiť daň,
- z čoho sa má daň platiť,
- koľko sa má daň platiť,
- aký spôsobom sa má daň platiť,
- aké pravidlá účastníci daňového riadenia majú dodržiavať,

Daňové zákonodarstvo môžeme rozdeliť na dve oblasti:

²KUBÁTOVÁ K. Daňová teória – úvod do problematiky. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9

- oblasť **hmotnoprávna úprava**,
- oblasť **procesnoprávna úprava**.

2.2.1 Hmotnoprávna úprava daní

V Českej republike je oblasť hmotnoprávnej úpravy (tj. kto, z čoho, koľko a ako má platiť dane) ošetrovaná niekoľkými zákonmi daňovými (napríklad zákon č. 586/1992 Sb. o daní z príjmov), mimo toho sa k tejto úprave vzťahujú ďalšie zákony a predpisy (napríklad zákon o účtovníctve, zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia uzavreté s rôznymi štátmi sveta, dohody o Európskej únii, vyhlášky ministerstiev, atď.).

Kto je subjektom dane

V zákone musí byť predovšetkým uvedené, kto je subjektom dane. Subjektom dane je fyzická alebo právnická osoba, na ktorú sa daň vzťahuje. Subjekty nazývame podľa zákona:

- daňový poplatník,
- platca dane.

Daňový poplatník je názov, ktorý sa používa u priamych daní. Je to subjekt daní z príjmov alebo daní majetkových.

Platca dane je názov subjektu používaný u nepriamych daní (taktiež sa používa aj v zákonoch o sociálnom a zdravotnom poistení). Platca neplatí daň zo svojho predmetu dane, ale daň je zahrnutá do cien výrobkov a služieb a preto nie je akoby poplatníkom. Pojem platca sa tiež používa v situáciách, keď je urobená zrážka dane u zdroja.

Poplatníkovi je uložená daň z príjmov a platca je povinný túto daň z príjmov poplatníka zraziť a odvieť ju na svoju zodpovednosť finančnému úradu. Jedná sa hlavne o zamestnávateľov, ktorá zrážajú daň zo mzdy zamestnancov alebo banka, ktorá zráža daň z úrokov svojich klientov. Platca je u dane z príjmov súčasne poplatníkom – a to poplatníkom svojej vlastnej dane.

Z čoho sa daň platí

K určeniu dane je treba zistiť základ dane. K tomu je potrebné vedieť, čo je predmet dane.

Predmetom dane môžu byť príjmy, alkohol a tabak, obrat. Predmet dane je tiež potrebné vyjadriť ako nejaké číslo, udávajúce v príslušných merných jednotkách ako veľkosť.

Základ dane – je predmet zdanenia vymedzený vecne a časovo. Je vyjadrený vo fyzických jednotkách alebo v peňažných jednotkách. Obvykle nie je celý objekt dane skutočne zdanený, pretože niektoré položky nie sú predmetom dane. To, čo nie je predmetom dane, môže však byť predmetom dane inej dane. Časť predmetu dane môže byť aj oslobodená. Potom, ale táto časť už nemôže podliehať inej dani (je totiž stále predmetom z príjmu, ale je oslobodená). Niekedy je možné zákonný základ dane ešte upraviť, a to tak, že sa odčítajú tzv. odčítateľné položky.

Koľko sa daň platí

Poznáme vecne a časovo vymedzený základ dane, môžeme podľa sadzby dane zistiť, koľko má byť zaplatená daň.

Sadzba dane je algoritmus, ktorý umožňuje zo základu dane určiť výšku dane.

Daňová politika sa môže rozhodnúť pre sadzbu:

- **jednotnú,**
- **diferencovanú**

Jednotná sadzba sa použije sa na všetky základy dane bez rozdielu. Príkladom je sadzba dane z prevodu nehnuteľnosti.

Diferencovaná sadzba je odlišná, buď pre rôzne druhy základu dane (napr. DPH – podľa druhu výrobkov a služieb).

Podľa jednotiek, v ktorých je vyjadrený základ dane, bude sadzba:

- **pevná,**
- **relatívna (ad valorem).**

Sadzba relatívna môže ďalej byť:

- **proporcionálna,**
- **progresívna.**

Proporcionálna sadzba je napr. sadzba u DPH, bez ohľadu na množstvo dodaného výrobkov alebo služby danou formou. Pri priamych daniach, ktoré sú osobné a môžu zohľadniť platobnú schopnosť poplatníkov sa používa progresívna sadzba. S rastom základu dane rastie výška sadzby.³

³KUBÁTOVÁ K. Daňová teorie – úvod do problematiky. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9

Spôsob výberu dane

Stanovenie výšky dane a jej korektný výpočet ešte nezaručil, že bude riadne vybraná. Je nutné uzákoniť spôsob výberu dane, teda cestou, ktorou sa daň dostane od daňového subjektu ku správcovi dane a od neho do príslušného verejného rozpočtu. Pravidlá pre výber dane sú veľmi citlivou záležitosťou, na jednej strane musí zabezpečiť dostatočne plynulý tok verejných príjmov, na druhej strane by mala čo najmenej obmedziť daňové subjekty a teda vyberať dane dobe, kedy je to pre daňový subjekt najpohodlnejšie a vo forme, ktorá ho čo najmenej obmedzí, bude spojená s čo najmenšími administratívnymi nákladmi a bude pohodlná.

Obvyklý spôsob platenia dane je zákonom určená povinnosť daňového subjektu daň si vypočítať v daňovom priznaní. K účinnému výberu daní boli tiež zavedené spôsoby, ktoré daňovú platbu rozdeľujú do menších čiastok. Tieto spôsoby nielen poskytnú verejným rozpočtom pravidelnejší prísun peňazí od poplatníkov, ale tiež znížia snahy o daňové úniky.

Tými zvláštnymi technikami platenia dane sú:

- **zálohy,**
- **splátky,**
- **zrážky dane u zdroja.**

Zálohy a splátky znamenajú rozdelenie platby dane do viac menších čiastok. Zálohy sú platené behom zdaňovacieho obdobia na daň, jej výška nemôže byť vopred známa. Napríklad u dane z príjmov bude ročná výška a celková sadzba závisieť na celkových ročných príjmoch poplatníka a na tom, aké bude uplatňovať odpočty. Takže súčet mesačných miezd nemusí zodpovedať celkovej ročnej dani. Podobne ani u podnikateľov alebo u právnických osôb nie je behom roku známe, aká bude ich celková daň, preto sa môžu v tomto období platiť len zálohy, ktoré sa vyúčtujú po skončení zdaňovacieho obdobia. Naproti tomu **splátka dane** je určitý diel celkovej dane, jej výška je známa.

Zrážka dane u zdroja príjmu je zvláštny spôsob, keď subjekt, ktorý vypláca poplatníkovi príjem – platca dane, súčasne z príjmu zrazí príslušné percento dane. Zodpovednosť za zrážku má platca a ten tiež odovzdá daňové priznanie finančnému úradu. Príjem, ktorý už podľa zrážkovej dani sa už do priznania nezapočítava. Zrážka sa robí aj u záloh na daň z príjmov zo zamestnania. Tento systém sa nazýva PAYE (pay as you earn – plať, keď zarábaš).

Odpočít dane znižuje základ dane, zľava na dani potom zvyšuje základné čiastky dane.

Zľavy na dani môžu byť:

Absolútna zľava je stanovená pevnou čiastkou

Relatívna zľava znižuje daň o stanovený diel, spravidla vyjadrený v percentách.

Štandardné zľavy – daňový subjekt ich môže použiť pri splnení zákonných podmienok.

Najčastejšie sa jedná o pevné, zákonom stanovené čiastky.

Neštandardné zľavy - sú preukázateľne vynaložené výdaje, o ktoré môže znížiť základnú čiastku dane, a to buď v plnej výške, alebo do výšky stanovených obmedzení, ktoré môžu byť relatívne a absolútne. Je dôležité vedieť rozdiel medzi zľavou na dani a odpočtom dane.

Daňové priznanie - O výške dane na základe stanovených pravidiel rozhoduje štát, výpočet dane je však spojený s určitými administratívnymi nákladmi. Daňový subjekt je povinný oznámiť správcovi dane skutočnosti nutné pre vymeranie dane, spravidla prostredníctvom predpísaných formulárov – daňových priznaní v termíne stanovenom daňovým zákonom. Lehoty pre odvod dane sa nazývajú lehotami splatnosti.

Daňové priznanie sa podáva za každé zdaňovacie obdobie. Vzhľadom k tomu, že zdaňovacím obdobím u väčšiny dane je kalendárny rok, výber dane sa prevádza jednorázovo iba v termíne pre podanie daňového priznania.

Splátka dane sú postupným plnením už stanovenej daňovej povinnosti v priebehu zdaňovacieho obdobia, na ktoré sa daň vymeriava. Veľkosť splátok je spravidla určená ako pomerná časť daňovej povinnosti.⁴

2.2.2 Procesnoprávna úprava daní

Daňové riadenie sa vedie za účelom správneho zistenia a stanovenia dane a zabezpečenie jej úhrady a končí splnením alebo iným zánikom daňovej povinnosti, ktorá s touto daňou súvisí. Je to proces, ktorý vedie k vyberaniu dane a riadi sa niekoľkými zásadami, za ktorých porušenie sú stanovené sankcie. Zásady daňového riadenia sú:

- mlčanlivosť (za jej porušenie hrozí pokuta až 500 000 Kč)

⁴VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

- správca dane musí vždy vychádzať zo skutočného stavu vecí a nie z formálnej stránky,
- rovnosť daňových subjektov pred správcom dane,
- spolupráca subjektov so správcom dane a ďalšie.

V procese daňového riadenia nasledujú po sebe štyri časti, ktoré sa niekedy vzájomne prelínajú:

- **riadenie prípravné,**
- **riadenie vymeriavacie,**
- **platenie daní,**
- **riadenie vymáhacie.**

V **prípravnom riadení** sú subjekty zaregistrované k jednotlivým daniam u svojich správcom dane a sú zaevidované ďalšie skutočnosti. Subjekty obdržia DIČ. Nesplnenie registračnej povinnosti je sankcionované.

Vo **vymeriavacom riadení** je stanovená veľkosť dane. Daň vymeriava správca dane platobným výmerom. V prípade daňových priznaní sú presne stanovené lehoty k ich podaniu.

Pre platenie dane musí byť v zákone stanovené:

- **lehota splatnosti dane,**
- **miesto splatnosti,**
- **sankcie.**

Vymáhacie riadenie nastupuje v prípade, že daňový dlžník nechce platiť a vyhýba sa dani. Uplatňujú sa inštitúty ako zástavné právo a exekúcia.⁵

Daňový dlžník

Daňový dlžník nie je len osoba, ktorá sa vyhýba daniam a je v omeškaní s platením, ale každá osoba, ktorá je povinná platiť alebo odvádzať daň. Je to teda každý poplatník a platca. Vymáhacie riadenie nastupuje v prípade, že daňový dlžník nechce platiť a vyhýba sa dani. Vo vymáhacom riadení sa uplatňujú inštitúty ako zástavné právo a exekúcia.⁶

Od 1.1.2011 podľa Zákona 280/2009 Sb. o daňovom ráde, nastali zmeny v procesoch daňového riadenia a to:

⁵KUBÁTOVÁ K. Daňová teorie – úvod do problematiky. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9

⁶VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

a) Nálezací

1. vymeriavacie, jeho účelom je stanovenie dane,
2. domeriavacie, ktoré je vedené za účelom stanovenia zmeny poslednej známej dane,
3. o riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vydanému v riadení

b) Pri platení dane

1. o posečkaní dane a rozložení jej úhrady na splátky,
2. o zaistení dane,
3. exekučné,
4. o riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vydanom v riadení.

c) O mimoriadnych opravných a dozorných prostriedkoch proti jednotlivým rozhodnutiam vydaným v rámci daňového riadenia.⁷

2.3 Daňový systém ČR

Daňový systém je popis **daňového mixu**. Ten vypovedá, akému typu daní dáva daný štát prednosť a aký potlačuje. Význam jednotlivých druhov daní sa najčastejšie meria prostredníctvom podielu výnosu jedného typu daní na celkovom daňovom výnose.

Podiel daní z príjmov v daňových mixoch vyspelých štátov v posledných desaťročiach postupne klesá, a to na úkor zvyšovania oddielu daní zo spotreby, ktoré majú menšie negatívne účinky na ekonomickú aktivitu. To v posledných rokoch platí aj pre Českú republiku, zmeny v zdanení od roku 2008 tento trend iba posilňujú. Napríklad znížená sadzba dane z pridanej hodnoty sa medzi rokmi 2007 a 2010 zvýšila na dvojnásobok.

Priame dane

Daň z príjmov a majetku sú pre svoju adresnosť a tým aj optimálnejšiu možnosť využitia sociálnych prvkov veľmi sledované a často aj využívané ako nástroj regulácie. Na rozdiel od dane zo spotreby, ktoré sa schovávajú v cenách tovarov a služieb, sú vyššie zmienené dane viditeľnejšie, a teda aj poplatníkmi viac pocítované. Môžu lepšie vyhovieť

⁷Zákon 280/2009 Sb. daňový řád

daňovej spravodlivosti, práve pre svoju adresnosť a tým aj schopnosť čo najlepšie sa prispôbiť platobnej schopnosti jednotlivých subjektov. Majú však vyššie negatívne účinky na ponuku práce (bude poplatníkovi časť pracovného dôchodku odňatá vo forme dane, bude menej ochotný pracovať, radšej využije voľný čas, ktorý mu tým vznikne) a úspory (zdanenie úspor zníži úžitok z nich plynúce a poplatník dá prednosť spotrebe, tj. že svoj dôchod „preje“). V posledných desaťročiach dane z príjmov alebo dôchodkové dane tvoria podstatnú časť rozpočtových príjmov vo veľkej väčšine krajín. Podiel dôchodkových daní na daňových mixoch sa skôr znižuje, čo platí aj pre ČR, kde tento typ daní nebol ani predtým dominantný.

Daň z príjmov sa rozlišuje na dve a to na Daň z príjmov fyzických osôb a Daň z príjmov právnických osôb. Vo svojom súhrne sú naším tretím najdôležitejším rozpočtovým príjmom. Ich relatívny výnos sa v posledných rokoch znižoval, čo bolo spôsobené jednak politicky motivovanými zmenami ich konštrukcie a ďalej dôsledkami finančnej krízy.

2.3.1 Daň z príjmov fyzických osôb

Daň z príjmov fyzických osôb je univerzálna daň, podliehajú jej všetky zdaniteľné príjmy jednotlivcov. Je to daň, ktorá je viazaná s najväčšími očakávaniami na strane jednej a odporom na strane druhej. Práve vlastnosti boli v posledných piatich rokoch u nás bohato využívané v rámci programov politických strán. Požaduje sa po nej, aby bola prostriedkom redistribúcie dôchodkov od bohatších k sociálne potrebným, a zároveň má ovplyvňovať chovanie poplatníka žiaducim smerom.

Poplatníkom sú fyzické osoby, ktoré majú na území Českej republiky bydlisko alebo sa tu obvykle zdržujú (aspoň 183 dní v kalendárnom roku), musia v Českej republike zdaňovať príjmy z tuzemska aj príjmy zo zahraničia. Fyzické osoby, ktoré nespĺňajú vyššie uvedenú podmienku včítane osôb, ktoré sa v Českej republike zdržujú iba za účelom štúdia alebo liečenia majú daňovú povinnosť iba na príjmy z tuzemska.

Predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú príjmy zo závislej činnosti, príjmy z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti, príjmy z kapitálového majetku, príjmy z prenájmu a ostatné príjmy.

Základ dane z príjmov fyzických osôb sa rozpadá do piatich čiastočných základov dane odpovedajúcim hlavným druhom zdaniteľných príjmov, z nich najdôležitejšie sú príjmy zo závislej činnosti, tj. mzdy, a podobné príjmy. Základ dane sa znižuje o neštandardné odpočty, tj. o určité druhy preferovaných výdajov. Časť príjmov ale nevstupuje do (jednotného) základu dane (rovnako je tomu aj u právnických osôb) a tvoria samostatné základy dane, ktoré podliehajú dani zrážkou u zdroja.

2.3.2 Daň z príjmov právnických osôb

Daň z príjmov právnických osôb je určená pre všetky PO. Poplatníkmi sú právnické osoby, ktorí majú na území Českej republiky svoje sídlo alebo miesto svojho vedenia, ktorým sa rozumie adresa miesta, z ktorého je poplatník riadený, majú daňovú povinnosť, ktorá sa vzťahuje na príjmy plynúce zo zdrojov v zahraničí. Pri zdanení príjmov zahraničných právnických osôb je treba prihliadať k medzinárodným zmluvám o zamedzenie dvojitého zdanenia.

Predmetom dane sú akékoľvek príjmy z činností a z naloženia s majetkom, u nepodnikateľských subjektov potom hlavne príjmy z činnosti uskutočňovaných za účelom zisku.

Základ dane sa odvodzuje od účtovného výsledku hospodárenia pred zdanením a potom sa znižuje o niekoľko neštandardných odpočtov. Sadzba dane z príjmov právnických osôb je lineárna, ale odlišná od sadzby dane z príjmov fyzických osôb. Pri dani z právnických osôb sa v mnoho menšom rozsahu používajú zľavy na dani. Daň z príjmov právnických osôb je veľmi dôležitá z hľadiska podnikateľských subjektov. Hlavne nominálna sadzba tejto dane je často medzinárodne porovnávaná a je jedným z ukazovateľov spolurozhodujúcich o krajine, v ktorej bude investované.⁸

2.3.3 Majetkové dane

Majetkové dane sú len doplnkovým daňovým príjmom. Rozoznávame všeobecné a výberové majetkové dane. Všeobecné dane z majetku sú v súčasných daňových systémoch používané len málo. Naopak s daňou z nehnuteľností sa stretávame vo všetkých

⁸ VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

krajinách EU. Výnos z daní z nehnuteľností je pomerne stabilný, ale nie veľký. Dane prevodové sú vo svojom súhrne významnejšie. Z nich má dominantné postavenie Daň z prevodu nehnuteľností.

Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností je obľúbeným predmetom majetkových daní už dlho. Asi preto, že nehnuteľnosti sa ťažko skrývajú. Daň z nehnuteľností sa vyberá nie podľa bydliska či sídla poplatníka, ale podľa polohy nehnuteľnosti, pretože výnos dane z nehnuteľností je príjmom obcí. Zahrňuje daň z pozemkov a zo stavieb. Základ dane je výmera pozemku v m².

Daň z pozemkov

Daň z pozemkov sa vyberá z poľnohospodárskej pôdy, zo stavebných a ostatných pozemkov. Základ dane je výmera pozemkov v m² (pri poľnohospodárskej pôde násobená priemernou cenou pôdy). Sadzba dane je diferencovaná, predovšetkým podľa typu pozemku a pevná (pri poľnohospodárskej pôde lineárna).

Daň zo stavieb

Základom dane zo stavieb je pôdorys stavieb v m². Sadzba dane je diferencovaná a pevná. Zvyšuje sa s ďalším nadzemným podlažím stavby.

Od roku 2010 sa väčšina sadzieb daní z nehnuteľností zvyšuje na dvojnásobok, a tak sa pravdepodobne významne zvýši aj jej výnos. Aj keď obe dane z nehnuteľností majú odlišný predmet aj techniku výpočtu, sú pevne spojené spoločným výberom, a tak ich výnos nejde od seba rozlíšiť.

Daň dedičská a darovacia

Daň dedičská a darovacia sú jednorazovými daňami, ktoré sa vymeriavajú pri bezúplatnom prevode majetku. Základom oboch daní je hodnota prevádzaného majetku. Sadzba dane je progresívna. Jej význam je z hľadiska fiškálneho výnosu takmer zanedbateľný. Blízki príbuzní sú od roku 2008 od obidvoch daní oslobodení.

Daň z prevodu nehnuteľností

Daň z prevodu nehnuteľností je tiež jednorazovou daňou a vyberá sa hlavne pri úplatnom prevode nehnuteľností (prakticky zo všetkých prevodov s výnimkou prevodu

dedičstvom a darovaním). Základom dane je kúpna cena alebo ocenenie podľa zákona o oceňovaní. Sadzba je jednorazová a lineárna.⁹

2.3.4 Daň zo spotreby

Dane zo spotreby sa tradične nazývajú dane, ich objektom je spotreba. Rozdeľujeme ich na všeobecné a selektívne. Vždy sa stávajú súčasťou tovarov a služieb a ich výber úzko súvisí s prechodom tovaru cez hranice štátu. Harmonizované sú predmety daní a ich sadzby. V poslednom období sa podiel daní zo spotreby zvyšuje, ich obľúba teda rastie. To sa prejavuje jednak tým, že sa daň z pridanej hodnoty stala integrálnou súčasťou daňových príjmov vyspelých krajín a ďalej aj zavedením nových selektívnych daní zo spotreby.

Daň z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty je všeobecnou daňou zo spotreby moderného typu. Podlieha jej dodanie tovaru, poskytovanie služieb, prevod nehnuteľností, ďalej dovoz tovaru z tretích krajín. Výhodou tejto dane je práve to, že môže mať veľmi široký predmet dane a nemusí sa obmedziť iba na tovar. Sadzba dane z pridanej hodnoty je lineárna a diferencovaná s dvoma úrovňami.

Spotrebné dane

Spotrebné dane sú výberovými (selektívnymi) daňami zo spotreby, ktorým podlieha päť komodít tovaru. Jedná sa o daň z minerálnych olejov, daň z liehu, daň z piva, daň z vína a o daň z tabakových výrobkov. Predmetom dane je ich výroba a dovoz. Základom dane je počet fyzických jednotiek vyrobeného alebo dovezeného tovaru.

Daň z energie

Názov pre tento typ dane nie je ustálený, ďalej sa označujú ako environmentálne, ekologické a zelené. V súčasnej dobe sa jedná o tri dane a to daň zo zemného plynu, daň z pevných palív a daň z elektriny. Týmto daňami sa zaťažujú dodávky energií konečnému spotrebiteľovi. Ide o dane nového typu s výrazne ekologickým aspektom, ich význam sa

⁹VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

bude v nasledujúcich rokoch v ČR zvyšovať, keď nie z iného dôvodu, tak aspoň preto, že nás k tomu donúti legislatíva EU.

Cestná daň

Cestná daň má veľmi špecifické postavenie, ktorá zaťažuje užívanie motorových vozidiel. A tak prostredníctvom nej poplatníci prispievajú na výstavbu a údržbu ciest a diaľnic, ktoré ich motorové vozidlá využívajú. Zaradenie cestnej dane medzi dane zo spotreby je však problematické z hľadiska ich konštrukcie. Táto daň sa nevyberá v cene tovarov a neodvádza prostredníctvom platcov, ale je uložená poplatníkovi, z pravidla prevádzkovateľom motorových vozidiel, ktorí ju hradia v pravidelných intervaloch. Pri osobných automobiloch iba ak sú používané k zárobkovej činnosti.¹⁰

2.3.5 Sociálne poistné

Ostatné daňové príjmy majú skôr doplnkový charakter, ale nájdeme medzi nimi aj najvýdatnejší typ daní v Českej republike.

Špecifické postavenie medzi daňami má poistné na sociálne poistenie, ktoré plynie do verejného rozpočtu alebo štátnych fondov, splňuje všetky atribúty dane. Takú pozíciu v českom daňovom systéme má poistné na sociálne zabezpečenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti. Poistné na verejné zdravotné poistenie má tiež charakter verejného príjmu aj keď plynie zdravotným poisťovniam.

Poistné na verejné zdravotné poistenie

Odvádzajú za zamestnancov ich zamestnávateľia a to tak, že jedna tretina poistného sa zráža z hrubého príjmu zamestnanca a ostatnú časť hradí zamestnávateľ. Toto poistné hradené za zamestnanca je uznaným daňovým nákladom (výdajom) zamestnávateľa.

Vymeriavací základ (obdoba základu dane) je v zásade hrubá mzda očistená o niektoré príjmy.

¹⁰VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

Poistné na sociálne zabezpečenie

Poistné na sociálne zabezpečenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti predstavuje jednu platbu, v ktorej je zahrnuté poistné na nemocenské postenie, poistné na dôchodkové poistenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti. Poistné za zamestnanca odvádzajú zamestnávatelia. Zhruba jednu štvrtinu zráža zamestnávateľ z hrubého platu zamestnancovi a ostatné hradí zamestnávateľ za svojich zamestnancov. Táto časť poistného je daňovým nákladom (výdajom) zamestnávateľa. Zamestnávateľ potom obe časti, tú, ktorú zrazil zamestnancovi z jeho mzdy, aj tú, ktorú hradil sám ako svoj náklad, odvedie štátu.

Poistné na verejné zdravotné poistenie aj poistné na sociálne zabezpečenie hradia aj osoby, ktoré majú príjmy z podnikania a iné samostatnej zárobkovej činnosti, zákony o poistnom ich nazývajú **osobami samostatne zárobkovo činnými**.

2.3.6 Clo

Clo je zvláštnym neúverovým rozpočtovým príjmom. Je svojou podstatou špecifická daň zo spotreby. Ide o povinnú platbu spojenú s prechodom tovaru cez hranice štátu. V súčasnej dobe sa používajú dovozné cla, ktoré okrem fiškálneho efektu sledujú aj podporu domácej produkcie. Význam ciel v súvislosti s odstraňovaním prekážok pre voľný pohyb tovarov v medzinárodnom merítku postupne klesá. EU funguje samozrejme ako colná únia, a tak clo podlieha iba dovozu tovarov zo štátov mimo EU.¹¹

¹¹VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

3 Analýza spotrebných daní

Spotrebné dane sú vyberané podnikom, sú zakalkulované v spotrebiteľskej cene a platí ich spotrebiteľ. Podnik plní úlohu platcu dane, čo je akýsi „vyberač daní“ od zákazníkov, poplatníkov dane. Spotrebné dane sa v ČR vyberajú od 1.1. 1993. Základná zásada nového zákona o spotrebných daniach, v náväznosti na legislatívu EU, je, že vybraný výrobok sa bude zdaňovať až v tom štáte, kde bude realizovaná jeho spotreba. Nebude teda záležať na mieste jeho výroby. Tento systém má vytvoriť ďaleko lepšie podmienky pre správu spotrebnej dane a súčasne zvýšiť odolnosť systému proti daňovým únikom. Správou dane je poverená colná správa Českej republiky. Zákon o spotrebných daniach 353/2003 Sb. je podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu posledným krokom v zbližovaní právnej úpravy spotrebných daní v Českej republike s právnou úpravou Európskej únie. V Európskej únii sa legislatívna úprava spotrebných daní riadi zásadou umožniť voľný obeh tovaru nezaťaženého spotrebnou daňou až do dňa, keď je tento tovar dodaný pre konečnú spotrebu. Preto zákon o spotrebných daniach umožňuje pohyb nezdaneného tovaru pod daňovým dohľadom. Ide o režim podmieneného oslobodenia od dane.

Po máji 2004 dochádza každoročne k viac či menej pravidelnému „dolaďovaniu“ zákona o spotrebných daniach ďalšími novelizáciami. Dotýkajú sa zákona v podstate po celej jeho šírke a 1. apríla 2009 ich bolo celkom 20, čo je väčší počet novelizácií, ako ktorými prišiel „starý“ zákon za svoje jedenásťročné pôsobenie (od roku 1993 – 2003).

Medzi hlavné príčiny novelizácie patrí: tlak EU na plné prevzatie harmonizačných pravidiel, skončenie lehoty pre pridelené výnimky z pravidiel smerníc, reakcie na zmeny ostatných daňových a nedaňových tuzemských právnych noriem, priebežné odhaľovanie miest, ktoré neboli v zákone vôbec alebo iba čiastočne ošetrené, reakcia na požiadavky praxe včítane presadenia lobbystických záujmov, snaha zamedziť daňovým únikom a v neposlednom rade odstraňovania vecných a technických chýb a omylov. Najbližšie z nich je možné očakávať v priebehu budúceho roku.

Zákon o spotrebných daniach je daňový predpis, ktorý má za cieľ zdaňovať vybrané komodity zvláštnou daňou zo spotreby, a to spotrebnou daňou. Ide o výrobky, u ktorých je štátnym záujmom čiastočne alebo úplne regulovať spotrebu. Preto aj zákon o spotrebných daniach práve používa legislatívnu skratku pre tieto presne určené komodity, je to pojem

„vybrané výrobky“. Príjmy z výberu spotrebnej dane sú nemalou príjmovou položkou štátneho rozpočtu.¹²

Dva princípy výberu daní a ich využitie pri spotrebných daniach.

Jednou zo základných otázok pri predaji výrobkov, ktorú musí daňová teória a prax vyriešiť, je odpoveď na otázku, v ktorom štáte bude daný výrobok zdanený. Na základe miesta (štátu) zdanenia potom rozlišujeme **princíp výberu dane v krajine pôvodu (krajine výroby) a princíp výberu dane v krajine spotreby (krajina určenia)**.

V prípade, keď je výrobok vyrobený v jednej krajine, ale ku spotrebe dochádza v inej krajine, popr. vo viacerých krajinách. To je celkom bežná situácia v dnešnom svete, založenom na prepojení ekonomík štátu ako v rámci Európskej únie, tak ekonomík krajín celého sveta procesom celosvetovej globalizácie. V hre je hlavne aspekt **výnosu dane**. Vzhľadom k tomu, že žiadny štát sa nerád vzdáva výnosu dane, s ktorým dôkladne kalkuluje ako so zdrojom financovania svojich aktivít, je isté, že by si daňový výnos rád prisvojil štát pôvodu a taktiež aj štát spotreby. Nemala by nastať situácia, že výrobok by bol zdanený viackrát alebo by nebol zdanený vôbec. Toto jednorazové zdanenie dalo spotrebným daniam charakteristiku daní **jednorazových alebo jednofázových**.¹³

Dvojité zdanenie

Vo výnimočných prípadoch môže dôjsť k dvojitému zdaneniu výrobku. K tomu dôjde vždy, keď sa princíp krajiny pôvodu a krajiny spotreby „zídu“ v jednom a tom istom výrobku. V prípade spotrebných daní by tento stav mal byť iba výsledkom porušenia pravidiel zákona, napr. nepredložením dokladov o zaplatení spotrebnej dane v tuzemsku. Dvojité zdanenie spravidla nastane aj u výrobkov neobchodnej povahy, ktoré sú do tuzemska dovezené občanom alebo sa do tuzemska dostane vo forme zásielok medzi fyzickými osobami, ak nie sú splnené všetky kritéria pre daňové oslobodenie (napr. je prekročený množstevný limit).

¹²ŠULC I. A KOLEKTIV. Spotřební daně s komentářem, 1. vyd. Brno: CP Books, a.s., 2005. 146 s. ISBN 80-251-0651-0

¹³SVÁTKOVÁ S. Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. vyd. Praha: WoltersKluwer ČR, 2009. 300 s. 978-80-7357-443-7

Platca dane

Sú to právnické a fyzické osoby, hlavne prevádzkovatelia daňových skladov, ďalej potom osoby, ktoré sú oprávnenými príjemcami alebo výrobcami vybraných výrobkov a tiež osoby, ktorým vznikla povinnosť priznať daň z dovozu tovaru. Platcom dane sa stávajú tiež osoby, ktoré skladujú alebo vyskladňujú väčšie množstvo vybraných výrobkov, ak nepreukážu, že vybrané výrobky boli už zdanené, alebo boli oprávnené získané bez dane. Platcom nie sú fyzické osoby, ktoré vyrábajú pivo pre vlastnú potrebu do množstva 200 l za kalendárny rok alebo fyzické osoby, ktoré vyrábajú tiché víno do 2000 l za kalendárny rok. Pre väčšinu platcov platí povinnosť registrácie najneskôr k dátumu vzniku prvej daňovej povinnosti.

Zdaňovacie obdobie pri spotrebných daniach je kalendárny mesiac (viď príloha č. 2).

Daňová povinnosť je výška dane, ktorú je nutné priznať a zaplatiť.

Oslobodenie od dane

Od dane sú oslobodené vybrané výrobky:

- a) lieh, pivo, víno a tabakové výrobky odoberané colným úradom pre povinné rozbery,
- b) minerálne oleje používané ako pohonná hmota pre:
 - medzinárodnú a vnútroštátnu leteckú prepravu,
 - medzinárodnú vodnú prepravu s výnimkou súkromných rekreačných plavidiel,¹⁴
- c) lieh používaný ako materiál na výrobu liečiv a potravinárskych výrobkov a lieh všeobecne denaturovaný,
- d) pivo vyrobené fyzickou osobou pre vlastnú potrebu do množstva 200 l za kalendárny rok,
- e) lieh, pivo alebo víno v potravinárskych výrobkoch do stanovenej výšky obsahu alkoholu,
- f) vybrané výrobky oslobodené od cla.

Ak určitý subjekt nakupuje vybrané výrobky pre niektorý z vyššie uvedených menovaných účelov, musí nárok na oslobodenie tohto nákupu oznámiť predávajúcemu

¹⁴Novela zákona o spotrebnej dani ruší doterajšie oslobodenie emulznej nafty od spotrebnej dane. Ide o zmes nafty, vody a ďalších látok a patrí medzi ekologické paliva. Dopusť bola oslobodená od dane v rámci pilotných projektov jej výroby. Jej výroba sa však natoľko rozšírila, že podľa ministerstva už nespĺňa povahu pilotného projektu a štát kvôli tomu prichádza o peniaze. Zdroj: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/297320-snemovna-schvalila-novelu-zakona-o-spotrebni-dani/>

skôr ako dôjde ku vzniku daňovej povinnosti. *Nárok na oslobodenie* totiž musí nadobúdateľ uplatniť väčšinou písomne pred dňom ich vydania.¹⁵

Preprava výrobkov pre osobnú spotrebu

Vybrané výrobky, ktoré boli uvedené do voľného daňového obehu v inom členskom štáte a ktoré fyzické osoby nadobudli v tomto členskom štáte sú pre osobnú spotrebu oslobodené od dane. Za množstvo pre osobnú spotrebu sa považuje množstvo, ktoré nepresahuje hodnoty uvedené v tabuľke 3.1.

Tab. 3.1 Maximálne množstvo prepravovaných výrobkov pre osobnú spotrebu

Vybraný výrobok	Max. množstvo
minerálne oleje	množstvo dopravované v bežných nádržiach zvýšené o 20 l
skvapalnené ropné plyny v tlakových nádobách	40 kg včítane 5 tlakových nádob
liehoviny	10 l (konečných výrobkov)
Pivo	110 l
medziprodukty	20 l
víno/z toho u šumivých vín	90 l/z toho 60 l
cigarety	800 ks
cigarillos nebo cigary	3 g / kus, celkom 400 kusov
ostatné cigary	200 ks
tabak na fajčenie	1 kg

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

3.1 Predmet spotrebných daní

Z druhového pohľadu sú predmetom spotrebných daní **vybrané výrobky**. Jedná sa o legislatívnu skratku zákona pre päť skupín výrobkov:

- minerálne oleje,
- lieh,
- pivo,
- víno a medziprodukty,
- tabakové výrobky.

Z **územného pohľadu** sú predmetom dane tie vybrané výrobky, ktoré:

- boli na daňovom území Spoločenstva **vyrobené** alebo

¹⁵VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

- boli na daňovom území Spoločenstva **dovezené** z tretích krajín.

Ak je výrobok predmetom dane, nemusí to ešte znamenať, že bude zdanený. Záleží totiž na **konštrukčnom nástroji** dane, ktorý bude na výrobok aplikovaný.

Z tohto uhľa pohľadu sú predmetom dane výrobky:

- **zdaňované** spotrebnou daňou,
- **oslobodené** od spotrebnej dane.

Oba nástroje sa nedajú samozrejme použiť na rovnaký výrobok zároveň v rovnakom okamžiku. Príkladom môže byť *motorová nafta*: ak bude použitá ako pohonná hmota v nádrži osobného automobilu, bude predmetom zdanenia, ale ak bude použitá v nádrži nákladnej lode prevážajúcej uhlie po Labe z tuzemska do Nemecka, bude od dane oslobodená.¹⁶ Ak je výrobok predmetom spotrebnej dane, môže byť zdaňovaný spotrebnou daňou, alebo môže byť od daní oslobodený. Predmetom spotrebných daní sú vybrané výrobky vyrobené na daňovom území Európskeho spoločenstva alebo na daňové územie Európskeho spoločenstva dovezené.¹⁷

3.1.1 Minerálne oleje ako predmet spotrebných daní

Zrejme najkomplikovanejším predmetom spotrebných daní sú minerálne oleje (viď tab. 3.2). Zložitosť pramení z niekoľkých dôvodov:

- predmetom nie sú iba samotné výrobky, ale tiež ich zmes alebo zmesi s ďalšími výrobkami s presne definovanými technickými parametrami, pričom o mnohých z nich si laik len ťažko vytvorí vlastnú predstavu,
- rada minerálnych olejov nemá v zákone svoje „civilné“ pomenovanie, ale iba definovateľné; to sa týka aj v praxi bežné používané motorové nafty, bionafty alebo LPG (propan-butanu),
- u vybraných skupín olejov je nutné sledovať aj účel použitia; tieto oleje sú totiž predmetom dane iba v prípade konkrétneho použitia, spravidla pre pohon motorov alebo pre výrobu tepla,
- vymedzením predmetu dane nekončí rozhodovanie o tom, či výrobok bude zdanený alebo oslobodený.

¹⁶SVÁTKOVÁ S. Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. vyd. Praha: WoltersKluwer ČR, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7

¹⁷VANČUROVÁ A.; LÁCHOVÁ L., Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010, 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

Tab. 3.2 Predmet spotrebných daní z minerálnych olejov

§ 45		Minerálne oleje (výber)
odst.	písm.	
1	a)	motorové benzíny
		ostatní benzíny (technický, lekářský, lakový aj.)
	b)	motorová nafta
		ľahký topný olej(LTO)
		petrolej, kerosin
	c)	ťažký topný olej
	d)	odpadové oleje
	e) - g)	skvapaľnené ropné plyny (LPG; propan-butan)
2	a)	zmesi minerálnych olejov z odst. 1 a odst. 2
	c)	zmesná nafta s najmenej 31% podiel MEŘO alebo EEŘO
	d), e), i)	zmesi minerálnych olejov s biozložkou (lieh, ETBE, kyslíkaté zložky biologického pôvodu)
	g)	zmesi minerálnych olejov s biozložkou (lieh)
	j)	zmesná nafta s maximálne 5% podielom MEŘO alebo EEŘO
3		oleje (sójové, podzemnicové, repkové, olivové, kokosové aj.), MEŘO, mazacie oleje, benzén, toluén, naftalén, prírodný asfalt ai.
5		všetky v zákone neuvedené výrobky
6		rašelina, vazelína, parafín
7		výrobky ako prísada do minerálnych olejov určených pre pohon motorov (aditíva)

Zdroj: SVÁTKOVÁ S., *Spotřební a ekologické daně v České republice*, 1. Vyd. Praha : WoltersKluwer, 2009, 300 s., ISBN 978-80-7357-443-7

V **odstavci 1** sa nachádzajú zrejme najznámejšie oleje, z nich väčšina je využívaná k pohonu motorových vozidiel a iných dopravných prostriedkov. Až na niekoľko prípadov sa jedná o „čisto prírodné“ oleje vzniknuté technologickým procesom (rafináciou) z ropy.

Benzín sa rozlišuje podľa obsahu olova, od roku 2001 sa u nás tzv. viac olovnatý benzín už nevyrába. Jedná sa o „poistku“ pri prípadných dovozoch viac olovnatého benzínu z tretích krajín.

O *petroleji* sa dá povedať, že má všestranné použitie. Dnes sa používa mimo iného ako palivo v tryskových lietadlách a aj v prenosných varičoch a v zmesi s kvapalným kyslíkom ako raketové palivo.

Odpadné oleje pozná každý motorista, ktorý čas od času vymieňa olej v svojom automobile, ale tiež každá gazdinka, ktorá smaží hranolky alebo rezne. Ak sú tieto oleje po príslušnej úprave znovu ponúkané alebo užívané k predaju alebo pre výrobu tepla, stávajú sa predmetom dane.

Všetky uvedené oleje sú vždy predmetom spotrebnej dane, ak sú využívané za účelom pohonu motorov alebo výroby tepla, podliehajú pri uvedení do voľného daňového obehu zdaneniu. V prípade iného použitia, napr. ostatné benzíny ako surovina pre výrobu riedidiel alebo spotreba olejov vo výrobnom daňovom sklade pre účely súvisiace s výrobou) sú od dane oslobodené; podmienkou však spravidla je, aby užívateľ týchto výrobkov bol držiteľom tzv. zvláštneho povolenia na prijímanie a užívanie vybraných výrobkov oslobodených od dane. Iným účelom použitia tiež môže byť použitie technického benzínu v rámci podnikateľskej činnosti k čisteniu; v tomto prípade vzniká nárok na **vrátenie spotrebnej dane** obsiahnuté vo vstupnej cene benzínu.

Špecifické postavenie v rámci olejov majú *skvapalnené ropné plyny (LPG Liquefied Petroleum Gas)*. Triedenie do troch skupín podľa účelu ich použitia odráža trojitú úroveň zdanenia:

1. Najvyššie daňové zaťaženie (3933 Kč/t) je pre ropné plyny určené pre pohon motorov.
2. Stredné daňové zaťaženie (1290 Kč/t) je pre ropné plyny určené pre ostatné použitie
(stacionárne motory, stroje používané na stavbách alebo pri verejných prácach, vozidla určené k použitiu mimo verejnej cesty, atd.)
3. Najnižšie daňové zaťaženie (0Kč/t) je pre ropné plyny určené pre výrobu.

Oleje uvedené v **odstavci 2** sú zmes zmesí minerálnych olejov alebo zmesou olejov s ďalšími výrobkami. Tieto zmesi sa môžu vyrábať výhradne v daňových skladoch.

Zmesná nafta je zmes motorovej nafty s biozložkou, ktorou je metylester alebo etylester repkového oleja (všeobecne známe od skratkou MEŘO A EEŘO). Povinnosť primiešavať v tuzemsku do motorovej nafty biozložku je daná zákonom o ochrane ovzdušia. Percentné zastúpenie biozložky v nafte muselo byť od 1.1.2009 vo výške 4,5 % z celkového množstva motorovej nafty uvoľnenej do voľného daňového obehu v tuzemsku alebo dodanej na tuzemský trh z iného členského štátu.¹⁸

Zákon o spotrebných daniach rozlišuje dva druhy zmesnej nafty podľa výšky zastúpenia biozložky: za prvé „nízko-percentné“, u ktorých podiel biozložky nečiní viac

¹⁸Prezident Českej republiky Václav Klaus vetoval Zákon č. 86/2002 Sb. o ochrane ovzduší, ktorý navyšuje podiel biopalív v benzíne a nafte. Novela zákona o ochrane ovzdušia navyšuje od tohto júna podiel biozložky pri benzíne z terajších 3,5 % na 4,1 % a pri motorovej nafte z 4,5 % na rovných 6 %. Zdroj: <http://www.alen.cz/>

ako 5 % hmotnostných. A za druhé „vysokopercentnú“, u ktorej je podiel biozložky väčší ako 31 % hmotnostných. Výška biozložky má dopad na zdanenie.

Zmesou benzínu s liehom alebo s ETBE sú bežné známe pod názvom *liehobenzín*. Taktiež ako u zmesnej nafty platí povinnosť primiešavať do benzínu biozložku podľa zákona o ovzduší. Sadzby dane z minerálnych olejov sú uvedené v tab. 3.3.

Oleje uvedené v odstavci 2 sú vždy predmetom spotrebnej dane. Ak sú využívané pre účely pohonu motorov alebo výrobu tepla, podliehajú pri uvedení do voľného daňového obehu **zdaneniu**. V prípade iného použitia (napr. spotreba zmesí vo výrobnom daňovom sklade pre účely súvisiace s výrobou alebo spotrebou vybraných zmesí pri testovaní v rámci pilotných projektov, tj. pri vývoji ekologicky priaznivejších palivových zmesí schválených Ministerstvom životného prostredia) sú spravidla od dane **oslobodené**; podmienkou však spravidla je, aby užívateľ týchto výrobkov bol držiteľom tzv. zvláštneho povolenia na prijímanie a užívanie vybraných výrobkov oslobodených od dane.

V ďalšom **odstavci 3** sú oleje uvedené výlučne pod číselnými kódmi nomenklatúry. Jedná sa o oleje, ktoré sú predmetom dane iba v prípade, keď sú určené pre pohon motorov alebo výrobu tepla. V prípade, že sú použité pre pohon motorov alebo výrobu tepla, vzniká u nich pri uvedení do voľného daňového obehu povinnosť priznať a zaplatiť daň. Pri inom použití táto povinnosť nevznikne. Voľba tohto netradičného nástroja pre nezdanenie výrobku má rovnaký daňový efekt ako vyňatie z predmetu dane alebo oslobodenie od dane.

Čistý 100 percentný MEŘO je známy pod pojmom bionafta (naturdiesel).

V **odstavci 5** sa vlastne so žiadnym konkrétnym výrobkom nestretneme. Dopad tohto ustanovenia je však pre prax značný, alebo vo svojej podstate podchytuje **akýkoľvek výrobok, ktorý by bol použitý ako pohonná hmota**. Z predmetu dane sú naopak **vyňaté** výrobky, ktoré sú predmetom dane zo zemného plynu alebo dane z pevných palív. Tým je zachovaný princíp jednorazového zdanenia.

Taktiež v **odstavci 6** sú výrobky „skryté“ pod číselnými kódmi nomenklatúry. Ak sú využité pre výrobu tepla, stávajú sa predmetom dane a podliehajú zdaneniu. Z predmetu dane sú s rovnakým zámerom ako v odstavci 5 **vyňaté** výrobky, ktoré sú predmetom dane zo zemného plynu a dane z pevných palív.

V poslednom **odstavci 7** sú ako predmet dane uvedené výrobky (aditiva), ktoré sa pridávajú do pohonných hmôt za účelom zníženia trenia vo vnútri motora, čo vedie k rastu

jeho výkonu a k zníženiu spotreby paliva. Aditiva sú zdanené rovnakou sadzbou dane ako pohonná hmota, do ktorej sú primiešané. Ak je aditívum určené pre viac druhov olejov, ktoré sa líšia veľkosťou sadzby dane, použije sa vyššia sadzba dane. Z predmetu dane sú **vyňaté** iba tie výrobky, ktoré absorbujú vodu z olejov obsiahnutých v nádržiach a palivových systémoch a bránia tak ich zamrznutiu.

Tab. 3.3 Sadzby dane z minerálnych olejov

Kód nomenklatury	Text	Sadzba dane
2710	motorové benzíny, ostatné benzíny a letecké pohonné hmoty benzínového typu podľa § 45 odst. 1 písm. a) s obsahom olova do 0,013 g/l vrátane	12 840 Kč/1000 l
	motorové benzíny, ostatné benzíny a letecké pohonné hmoty benzínového typu podľa § 45 odst. 1 písm. a) s obsahom olova nad 0,013 g/l vrátane	13 710 Kč/1000 l
	stredné oleje a ťažké plynové oleje podľa § 45 odst. 1 písm. b)	10 950 Kč/1000 l
	ťažké vykurovacie oleje § 45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/t
	odpadové oleje § 45 odst. 1 písm. d)	660 Kč/1000 l
2711	skvapalnené oleje podľa § 45 odst. 1 písm. e)	3 933 Kč/t
	skvapalnené oleje podľa § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/t
	skvapalnené oleje podľa § 45 odst. 1 písm. f)	1 290 Kč/t

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

V poslednom **odstavci 7** sú ako predmet dane uvedené výrobky (aditíva), ktoré sa pridávajú do pohonných hmôt za účelom zníženia trenia vo vnútri motora, čo vedie k rastu jeho výkonu a k zníženiu spotreby paliva. Aditiva sú zdanené rovnakou sadzbou dane ako pohonná hmota, do ktorej sú primiešané. Ak je aditívum určené pre viac druhov olejov, ktoré sa líšia veľkosťou sadzby dane, použije sa vyššia sadzba dane.

Z predmetu dane sú **vyňaté** iba tie výrobky, ktoré absorbujú vodu z olejov obsiahnutých v nádržiach a palivových systémoch a bránia tak ich zamrznutiu.

3.1.2 Tabakové výrobky ako predmet spotrebných daní

Predmetom dane sa rozumejú štyri skupiny výrobkov:

1. cigarety,
2. cigary a cigarillos,

3. tabak k fajčeniu,
4. ostatný tabak.

Konkrétne hodnoty sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov sú uvedené podľa nomenklatúry v tabuľke 3.4.¹⁹

Tab. 3.4 Sadzby dane z tabakových výrobkov

Text	Procesná časť	Sadzba dane Pevná časť	Minimálna
Cigarety	28 %	1,07 Kč/kus	Celkom najmenej však 2,01 Kč/kus
Cigary, cigarillos		1,15 Kč/kus	
Tabak na fajčenie		1 340,00 Kč/kg	
Ostatný tabak		1 340,00 Kč/kg	

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

Zákon o spotrebných daniach uvádza podrobnú technickú charakteristiku každého výrobku. Pre tieto účely postačí poznať toto:

- cigarillos sú vlastne cigary (do 3g na kus), ktoré sú oproti cigarám slabšia a menšie; znalci tvrdia, že sa pri konzumácii prehrievajú,
- tabak k fajčeniu obsahuje tiež tabakový odpad, ktorý je upravený pre konečného spotrebiteľa a môže byť tiež využitý k fajčeniu,
- ostatný tabak je ten, ktorý je určený pre konečného spotrebiteľa k inému účelu, ako je fajčenie (napr. pri hubení škodcov).

Z predmetu dane je **vyňatý** šnupavý a žuvací tabak.

3.1.3 Lieh ako predmet spotrebných daní

Predmetom dane z liehu je podľa zákona o spotrebných daniach lieh (etanol) obsiahnutý vo výrobkoch v množstve väčšom ako 1,2 % objemových etanolu. Výrobky sa rozumejú akékoľvek výrobky s **výnimkou** vína a piva, čo má svoju logiku, pretože tieto výrobky sú predmetom iných spotrebných daní, a pravidlo tak zabráňuje dvojitému zdaneniu tohto výrobku selektívnou daňou.

¹⁹ Ak novela o spotrebnej dani prejde celým legislatívnym procesom, vzrastie od januára 2012 sadzba dane z cigariet o päť halierov za kus, u cigár o desať halierov a u rezaného tabaku o 60 korún za jeden kilogram. Druhé zvýšenie spotrebnej dane plánuje vláda na 1.1.2014. Zdroj: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/297320-snemovna-schvalila-novelu-zakona-o-spotrebni-dani/>

S ohľadom na výrobnú technológiu a vynaliezavosť producentov na strane jednej a na snahu zabrániť obchádzaniu zákona s dopadom na výšku vybranej spotrebnej dane na strane druhej, je ďalej predmetom spotrebnej dane z liehu tiež lieh obsiahnutý vo **víne a pive**, ak jeho koncentrácia presahuje 22 % objemového etanolu. Objemové percentá udávajú koncentráciu liehu vo výrobku. Inými slovami povedané, 1,2% obj. alkoholu znamená, že v 100 litroch výrobku je obsiahnuté 1,2 litra etanolu.

Tab. 3.5 Sadzby dane z liehu

Kód nomenklatúry	Text	Sadzba dane
2207	Lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod kódom nomenklatúry 2207	28 500 Kč/hl etanolu
2208	Lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod kódom nomenklatúry 2208 s výnimkou pestovateľského pálenia	28 500 Kč/hl etanolu
	Lieh obsiahnutý v destilátoch ovocných z pestovateľského pálenia	14 300 Kč/hl etanolu
ostatné	Lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod ostatnými kódmi nomenklatúry	28 500 Kč/hl etanolu

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

V súčasnej praxi sa vyskytuje mnoho druhov liehu. Základným kritériom delenia liehu je jeho pôvod. Podľa tohto kritéria delíme lieh na:

- **Kvasný** – tento lieh vzniká spracovaním prírodných surovín, ako je obilie, zemiaky, kukurica, repa alebo odpady s cukrovarov a pri výrobe celulózy. Získava sa destiláciou.
- **Syntetický** – tento druh liehu sa vyrába chemickou syntézou. S ohľadom na pokročilé technológie nie je na prvý pohľad rozoznatelný od kvasného liehu, ale môže byť aj chemicky čistejší. Vzhľadom k tomu, že pochádza z uhlia a ropy, nesmie byť použitý ku konzumným účelom.

Denaturácia je proces, pri ktorom sa lieh znehodnocuje k pitným účelom. Prebieha buď ako obecná alebo zvláštna.

Obecná denaturácia – dochádza k nej pomocou denaturačnej zmesi, jej zloženie nie je zverejňované. Zámerom viaczložkovosti zmesi je, aby sa spätnou destiláciou neuvolnili

z liehu všetky látky obsiahnuté v denaturačnej zmesi a lieh nemohol byť používaný k pitným účelom. Obecne denaturovaný lieh je totiž od dane **oslobodený** bez ohľadu na to, pre aké účely je používaný.

Zvláštna denaturácia – sú do liehu pridávané denaturačné prostriedky. Tieto denaturačné prostriedky sú už verejné. Ako príklad môže slúžiť ajatin, ktorý sa pridáva do liehu určeného pre výrobu kozmetických prípravkov, ďalej glycerín ako prímies do liehu určeného k výrobe brzdových kvapalín a prípravkov proti námraze.

Pravidlá pre pestovateľské pálenie sú vymedzené zákonom o č. 61/1997 Sb. o liehu. Obecné vymedzenie veľkosti sadzby dane je pod „kontrolou“ EU. Sadzba nesmie klesnúť pod 50 % sadzby základnej vnútroštátnej dane. Na základe získaného povolenia bolo v Českej republike v roku 2003 evidovaných necelých 270 páleníc, ich počet plynule rastie (asi 20 páleníc ročne) a v roku 2010 dosahoval ich počet okolo 600.²⁰

Konkrétne hodnoty sadzieb spotrebnej dane z liehu sú uvedené podľa nomenklatúry v tabuľke 3.5.

3.1.4 Pivo ako predmet spotrebných daní

Predmetom dane z piva je:

1. pivo s obsahom alkoholu väčším ako 0,5 % objemového alkoholu,
2. zmesou piva s nealkoholickými nápojmi s obsahom alkoholu väčším ako 0,5 % obj. alkoholu.

Pivo s nižším objemom alkoholu **nie je** predmetom dane. V našich podmienkach sa napr. jedná o nízkoalkoholické pivo pre rodičov.

Koncentrácia piva sa vyjadruje v percentách extraktu pôvodnej mladiny pred zakvasením a je považovaná za koncentráciu vyjadrenú v stupňoch Plato. Inými slovami povedané, pivo označené ako dvanásťka neobsahuje 12 % alkoholu, ale iba okolo 4-5 % alkoholu. Podobne typická desiatka obsahuje 3-4 % alkoholu. Priemyselne rozhodujúca produkcia piva je vyrábaná v pivovaroch. Tie môžeme rozdeliť podľa veľkosti na dve základné kategórie:

²⁰http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Bulletin__Odborna_knihovna_MF_Financni_a_ekonomicke_informace_201101.pdf

- Malé nezávislé pivovary

Jedná sa o pivovar, jeho ročná výroba (včítane piva vyrobeného v licencií) neprekročí 200 000 hl. K ďalším podmienkam patrí právna a hospodárska nezávislosť na inom pivovare a splnenie podrobne špecifikovaných technologických požiadaviek na výrobu. Konkrétne hodnoty sadzieb spotrebnej dane z piva v malých nezávislých pivovaroach sú uvedené podľa nomenklatúry v tabuľke 3.6.

Zatriedenie má dopad na veľkosť zdanenia. Sadzba dane pre najmenšiu veľkostnú skupinu činí 50 % základnej sadzby dane platné pre pivovary, ktoré nie sú malými nezávislými pivovarmi. Naopak pre najväčšiu veľkostnú skupinu minipivovarov činí sadzba dane 90 % základnej sadzby dane.

Tab. 3.6 Sadzby dane z piva

Kód nomenklatúry	Sadzba dane v Kč/hl za každé celé percento extraktu pôvodnej mladiny					
	Základná sadzba	Znížené sadzby pre malé nezávislé pivovary				
		Veľkostná skupina podľa výroby v hl ročne				
		do 10 000 vrátane	nad 10 000 do 50 000 vrátane	nad 50 000 do 100 000 vrátane	nad 100 000 do 150 000 vrátane	nad 150 000 do 200 000 vrátane
2203, 2206	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

- Pivovary, ktoré nie sú malými nezávislými pivovarmi

Do tejto kategórie patria výrobcovia s ročnou výrobou piva presahujúcu 200 000 hl.

Okrem priemyselnej výroby piva vo veľkom a v minipivovaroach sa môže pivo vyrábať tiež v **zariadení pre domácu výrobu piva**. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o doplnkovú malovýrobu výlučne pre osobnú spotrebu výrobcu používa výsady v podobe oslobodenia od spotrebnej dane. Pri nesplnení nastavených kritérií (napr. predaj piva) potom podlieha zdaneniu.

3.1.5 Víno a medziprodukty ako predmet spotrebných daní

Predmetom dane z vína sú vína a medziprodukty s obsahom alkoholu väčším ako 1,2 % objemového alkoholu, ale nie väčším ako 22 % obj. alkoholu.

Vína nedosahujúce spodný limit **nie sú predmetom spotrebnej dane**. Jedná sa o dealkoholizované vína s menej ako 0,5 % alkoholu. Vyrábajú sa z klasického vína,

z ktorého sa pomocou špeciálnej technológie odstráni lieh. Naopak pri prekročení horného limitu sa vína **stávajú predmetom spotrebnej dane z liehu**. Konkrétne hodnoty sadzieb spotrebnej dane z vína sú uvedené podľa nomenklatúry v tabuľke 3.7.

Tab. 3.7 Sadzby dane z vína a medziproduktov

Text	Sadzba dane
Šumivé vína podľa § 93 odst. 2	2 340 Kč/hl
Tiché vína podľa § 93 odst. 3	0 Kč/hl
Medziprodukty podľa § 93 odst. 4	2 340 Kč/hl

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb. o spotrebných daniach

Druhy vín

Vína sa pre účely spotrebnej dane delia do troch hlavných kategórii, pričom každá z nich podlieha ďalšiemu vnútornému členeniu podľa výrobo-technických charakteristík. Pre naše účely sa uspokojíme iba s vymedzením na:

- **Vína šumivé** – poznáme ich podľa hríbovitej zátky špeciálne upevnené na hrdle fľaše. Je to preto, že pretlak vo fľaši pri 20°C musí dosahovať najmenej 3 bary. Ak sú dobre vychladené, mali by po otvorení kontrolovane vybuchnúť.
- **Vína tiché** – jedná sa predovšetkým o vína *révové*, ktoré patria u nás i celosvetovo medzi najpopulárnejšie vína. Zákon č. 321/2004 Sb. o vinohradníctve a vinárstve ich delí na štyri skupiny podľa obsahu alkoholu, pričom maximálny objem alkoholu musí byť 18 % obj. Okrem révových vín môžeme do tejto skupiny zaradiť tiež ovocné vína, ktoré sa vyrábajú z ovocia (čučoriedky, brusnice a iné) alebo z bylín. Tuzemskou špecialitou je burčák. Jedná sa o medziprodukt pri výrobe vína, akési prvé „nedokončené víno“ aktuálneho kalendárneho roku. Môže sa predávať výlučne v období od 15. 9. – 30.11.
- **Medziprodukty** – jedná sa o vína, ktoré nie sú vínom šumivým ani tichým. Stávajú sa surovinou pre výrobu ďalšieho alkoholického nápoja. Ako príklad môžeme uviesť už hore spomínaný burčák.²¹

Najkvalitnejšie vína pochádzajú tradične z Francúzska a z Talianska. Kvalitu dodáva vínu nielen sám proces jeho spracovania, ale tiež (a predovšetkým) podnebie a zloženie pôdy.²²

²¹SVÁTKOVÁ S. Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. vyd. Praha: WoltersKluwer ČR, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7

²²Triedenie vín:

3.2 Výpočet spotrebných daní

Každý platca spotrebných daní, ak u jeho vybraného výrobku vznikla povinnosť daň priznať a zaplatiť, je povinný zahrňovať čiastku dane do ceny výrobku. Veľkosť spotrebnej dane sa pritom odvíja od veľkosti základu dane a sadzby dane. Algoritmus výpočtu spotrebnej dane je možné zachytiť nasledovne:

$$\text{spotrebná daň} = \text{základ dane} \times \text{sadzba dane}$$

Základom dane u spotrebných daní je množstvo vybraného výrobku a u cigariet tiež cena pre konečného spotrebiteľa (viď príloha č. 3).²³ Pri cigaretách je situácia trochu zložitejšia vzhľadom k dvojzložkovému základu dane a tým aj dvojzložkovej sadzby dane.

Sadzby spotrebných daní

Jednotky množstva sa odlišujú podľa skupiny vybraných výrobkov. Konkrétna spotrebná daň sa vypočíta vynásobením základu dane príslušnou sadzbou a u cigariet súčtom dvoch zložiek spotrebnej dane. Sadzby vybraných výrobkov sú pevné a diferencované podľa skupín výrobkov. Sadzby dane u cigariet sú kombináciou sadzby pevnej a valorickej. Tento systém je doplnený o existenciu minimálnej sadzby dane z cigariet (v Kč/ks). Najnázornejším príkladom bude uvedenie niektorých sadzieb spoločne s jednotkami množstva základu dane podľa roku 2010.²⁴

Daň z cigariet

Príklad 1

Pán Navrátil si kúpil krabičku cigariet Sparta za 74 Kč. Je v nej 20 ks cigariet. Aká výška spotrebnej dane z cigariet bude z tejto krabičky cigariet odvedená?

Podľa farby: Rozoznávajú sa vína biele, ružové alebo červené. Zatiaľ čo *biele víno* sa vyrábajú z bieleho, ružového, červeného alebo modrého hrozna vinnej révy, na výrobu *červeného vína* sa používa iba modré hrozno. *Ružové víno* je vyrobené z modrého hrozna, ale tiež zmesou bieleho a červeného vína. Produkcia červeného vína tvorí u nás približne ¼ z celkovej tuzemskej produkcie.

Podľa obsahu cukru: Víno sa podľa tohto kritéria delia na suché, polosuché, polosladké a sladké. Zatiaľ čo suché obsahuje najviac 4 g cukru na liter, sladké potom minimálne 45 g cukru na liter.

Podľa druhu: Delenie vín podľa druhu je veľmi pestré. Rozoznávajú sa vína stolné, akostné (odrodové a známkové), vína s prívlastkom, kedy prívlastok je napr. kabinet, oneskorený zber, výber z bobulí, ľadové víno, slamové víno, ďalej vína prírodné, ktoré nie sú chemicky ošetrované (z nich je zrejme najznámejšie omšové víno pre rituálne účely), vína aromatizované pomocou bylín, korenia a ochutených látok, ďalej likérové vína, vína perlivé a už spomínané vína šumivé a dealkoholizované.

²³SVÁTKOVÁ S. Spotrební a ekologické daně v České republice, 1. vyd. Praha: WoltersKluwer ČR, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7

²⁴VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

Riešenie

Základ spotrebnej dane – percentná časť..... 74 Kč
 Spotrebná daň – percentná časť..... $(74 \times 0,28) = 20,72$ Kč
 Základ spotrebnej dane – pevná časť..... $(20 \text{ kusov} \times 1,07) = 21,40$ Kč
 Spotrebná daň celkom..... $(20,72 + 21,40) = 42,12$ Kč
 Minimálna výška spotrebnej dane pre túto krabičku cigariet..... $20 \times 2,01 = 40,2$ Kč
 Skutočná daň je vyššia, z krabičky cigariet zakúpenej pánom Navrátilom bude odvedená spotrebná daň **42,12 Kč**.

Daň z liehuPríklad 2

Liehovar produkuje 40 % liehu. Cena bez dane za jednu litrovú fľašu destilátu je 10 Kč. Od tohto výrobcu, ktorý je platcom dane z pridanej hodnoty, nakupuje liehovinu obchodník, ktorý nie je prevádzkovateľom daňového skladu ani platcom dane z pridanej hodnoty. Určite, za akú cenu kúpите v jeho predajni túto fľašu, ak činí jeho obchodná marža 20 %.

Riešenie

Sadzba spotrebnej dane na 1 liter čistého alkoholu je 285 Kč (28 500 Kč/hl etanolu).

Výpočet u liehovaru:

Cena bez dane..... 10 Kč
 Základ dane..... 0,4 l čistého liehu
 Spotrebná daň..... $(285 \text{ Kč} \times 0,4 \text{ l}) = 114$ Kč
 Základ pre daň z pridanej hodnoty..... $(10 \text{ Kč} + 114 \text{ Kč}) = 124$ Kč
 Daň z pridanej hodnoty (20 %). $(124 \times 0,2) = 24,80$ Kč
 Cena včítane DPH..... $(10 \text{ Kč} + 114 \text{ Kč} + 24,8 \text{ Kč}) = \mathbf{148,80 \text{ Kč}}$

Výpočet u predajcu:

20 % obchodná marža..... $(148,80 \times 0,2) = 29,76$ Kč
 Konečná cena..... $(148,80 \text{ Kč} + 29,76 \text{ Kč}) = 178,56 \text{ Kč} - 179 \text{ Kč}$
 Za litrovú fľašu 40 % destilátu zaplatíme obchodníkovi **179 Kč**.²⁵

²⁵VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

4 Zhodnotenie výnosu spotrebných daní vo verejných rozpočtoch

Verejné rozpočty, predovšetkým štátny rozpočet, sú v Českej republike najvýznamnejšou časťou rozpočtovej sústavy, pretože nimi prechádza najväčší objem verejných finančných prostriedkov.²⁶ Štátny rozpočet tvorí ústrednú zložku verejnej rozpočtovej sústavy. Štátnym rozpočtom sa rozumie centralizovaný peňažný fond, fond peňažných prostriedkov sústredených do pôsobnosti štátu na princípe nenávratnosti a neekvivalentného spôsobu rozdeľovania.²⁷ Príjmy štátneho rozpočtu nepretržite rastú, nestačí pokryť rastúce výdaje štátneho rozpočtu, takže hlavne v posledných rokoch rastie významne deficit štátneho rozpočtu.²⁸

Spotrebnými daňami štát cielene zaťažuje predaj alebo spotrebu úzkej skupiny výrobkov. Dôvodom ich uplatnenia je hlavne prínos pre štátny rozpočet. Ide pritom o veľmi stabilný a relatívne dobre odhadnuteľný zdroj vďaka nízkej cenovej a dôchodkovej pružnosti dopytu u väčšiny výrobkov, ktoré tieto daní podliehajú. Ďalej môžeme uviesť dôvody zdravotné alebo ekologické, lebo ide často o výrobky, ich spotreba negatívne ovplyvňuje zdravotný stav obyvateľstva alebo nepriaznivo pôsobí na životné prostredie.²⁹

4.1 Výnosy spotrebných daní za rok 2006

Celkové príjmy za rok 2006 boli vo výške 923,1 mld. Kč, boli plnené na 103,8% rozpočtu po úpravách. Najväčší rast sa predpokladal u spotrebných daní (o 15,3 mld. Kč, tj. o 14,7%). Spotrebné dane sa podieľali 12,3 % na celkových príjmoch v rozpočte. Celoštátny výnos spotrebných daní v roku 2006 predstavoval 119,5 mld. Kč, čo bolo o 6,7 mld. Kč menej ako predpokladal rozpočet. Za rok 2006 bolo v porovnaní s minulým rokom 2005 výnos zo spotrebných daní vyšší o 9 mld. Kč, čo predstavuje navýšenie o 8,2 %. Daň z minerálnych olejov, podľa platného

²⁶ PEKOVÁ, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005, 528 s. ISBN 80-7357-049-1

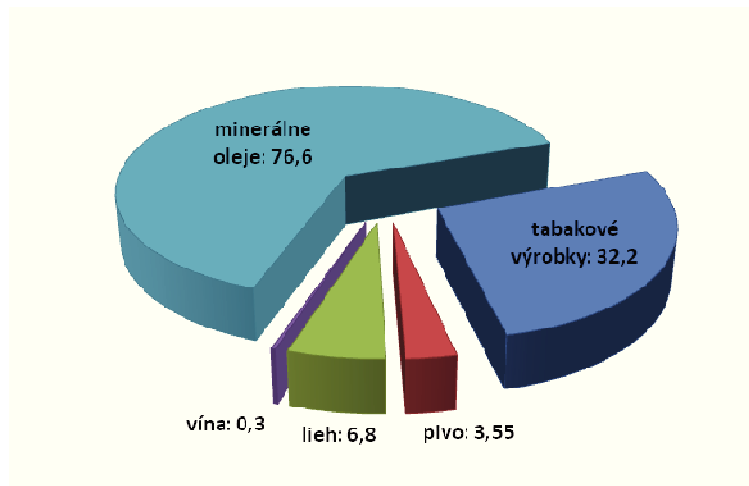
²⁷ HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance, Praha: ASPI, a.s., 2007, 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0

²⁸ PEKOVÁ, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005, 528 s. ISBN 80-7357-049-1

²⁹ SVÁTKOVÁ S., Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. Vyd. Praha : WoltersKluwer, 2009, 300 s., ISBN 978-80-7357-443-7

rozpočtového určenia daní patrí 90,9% výnosu dane štátnemu rozpočtu a 9,1% patrí Štátnemu fondu dopravnej infraštruktúry (ďalej len SFDI).

Graf 4.1 Podiel výnosu jednotlivých spotrebných daní na celkovom daňovom výnose spotrebných daní v roku 2006 (v mld. Kč)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

Z grafu 4.1 sa dá odvodiť rada informácií. Na prvý pohľad je vidieť, že jednoznačne najväčší výnos po celé sledované obdobie 2006 prinášala do verejnoprávnej sústavy spotrebná daň **z minerálnych olejov**. Inými slovami povedané zhruba 2/3 výnosu plyní zo zdanenia benzínu, nafty a ďalších komodít používaných ako pohonná hmota alebo určených pre výrobu tepla. Táto spotrebná daň priniesla do rozpočtu 76,6 mld. Kč. Nárast inkasa dane z minerálnych olejov medziročne spomalil, najmä preto, že bezprostredne po vstupe ČR do EÚ, teda v rokoch 2004 a 2005, došlo k jednorazovému prudkému rastu vplyvom zvýšenia objemu nákladnej prepravy cez územie ČR.

S väčším odstupom zaujíma druhú pozíciu výnos spotrebnej dane **z tabakových výrobkov**, ktorý priniesol do rozpočtu 32,2 mld. Kč. Tento vývoj bol spôsobený predovšetkým zvýšením sadzieb spotrebnej dane, a to v rámci ich postupného navyšovania s cieľom dosiahnutia úrovne minimálnych sadzieb požadovaných Európskou úniou do konca roku 2007.

Tretie miesto z pohľadu výnosu zaujíma spotrebná daň **z liehu**, to je 6,8 mld. Kč. Tento vývoj možno prisúdiť nielen zvýšenému dopytu, ale aj zvýšenej kontrole nelegálnej výroby a distribúcie.

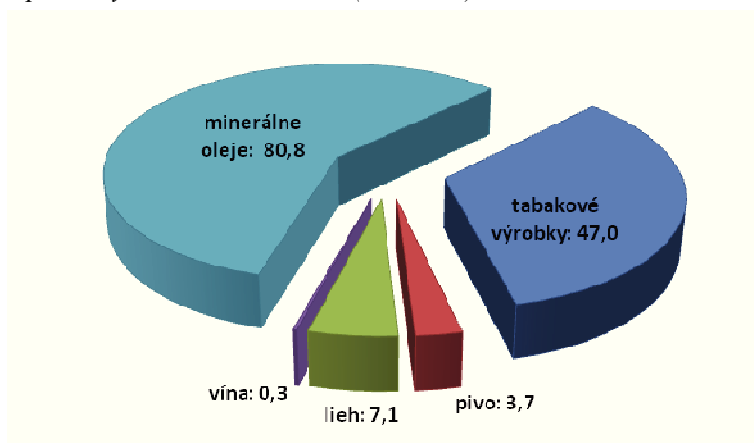
Štvrtú pozíciu s polovičným odstupom od predchádzajúcej spomínanej dane z liehu zaujíma výnos spotrebnej dane **z piva**, ktorý priniesol do štátneho rozpočtu 3,55

mld. Kč. Na poslednom mieste z hľadiska fiškálneho významu zostal výnos spotrebnej dane z **vína a medziproduktov**, ktorý činil 0,3 mld. Kč.³⁰

4.2 Výnosy zo spotrebných daní za rok 2007

Celkové príjmy vo výške 1025,9 mld. Kč boli plnené na 106,2 % rozpočtu po zmenách (prekročenie o 59,9 mld. Kč). Celkové skutočné príjmy štátneho rozpočtu dosiahli za rok 2007 čiastku 1025,9 mld. Kč, tj. 106,2% rozpočtu. Spotrebná daň tvorila z tých príjmov 12,8%. Celoštátny výnos spotrebných daní dosiahol 138,9 mld. Kč, tj. 100,2% rozpočtu, a je o 19,4 mld. Kč, tj. o 16,2% nad úrovňou predchádzajúceho roka, čo bolo o 19,4 mld. Kč viac, ako v roku 2006. Ide o medziročný nárast o 16,2%.

Graf 4.2 Podiel výnosu jednotlivých spotrebných daní na celkovom daňovom výnose spotrebných daní v roku 2007 (v mld. Kč)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

Z grafu 4.2 je vidieť, že znova ako v roku 2006 má najväčší podiel na výnose zo spotrebných daní spotrebná daň z **minerálnych olejov**. Do štátneho rozpočtu priniesla po odpočítaní vrátených daní 80,8 mld. Kč, čo je oproti minulému roku 2006 zvýšenie o 4,2 mld. Kč, to je v percentách o 5,5 % viac. Do SFDI plynulo 7,3 mld. Kč. Jedná sa o najdynamickejšiu zložku spotrebných daní, čiastočne súvisí s reálnym vývojom ekonomiky, najmä reálneho HDP a príjmy domácností. Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje celkové inkaso tejto dane sú aj kolísajúca svetové ceny ropy.

Na druhom mieste je rovnako ako v roku 2006 spotrebná daň z **tabakových výrobkov**, ktorá priniesla do štátneho rozpočtu 47 mld. Kč. V porovnaní s rokom 2006

³⁰http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_C_pdf.pdf

došlo k nárastu výberu dane o 14,8 mld. Kč. Spôsobilo to zvýšenie sadzieb cigariet požadovaných Európskou úniou od 1.1.2008.

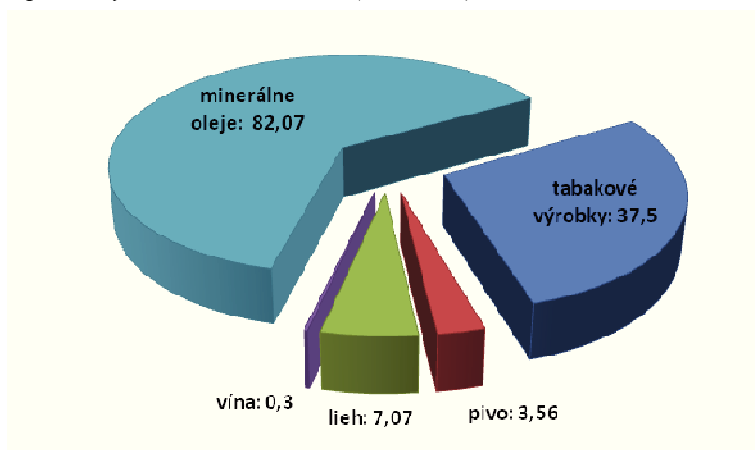
Tretie miesto znova obsadzuje výnos zo spotrebných daní **z liehu**, ktorý priniesol v roku 2007 do rozpočtu 7,1 mld. Kč. V porovnaní s rokom 2006 sa jednalo o rast vo výške 0,32 mld. Kč. Tento vývoj možno prisúdiť nielen zvýšenému dopytu po tejto komodite, ale aj zvýšenej kontrole nelegálnej výroby a distribúcie.

Predposledné miesto z pohľadu výnosu spotrebných daní priniesla spotrebná daň **z piva**, ktorá činila v roku 2007 čiastku 3,7 mld. Kč, čo je oproti roku 2006 nárast o 0,109 mld. Kč. Na poslednom mieste z hľadiska fiškálneho prínosu je opäť spotrebná daň **z vína a medziproduktov**, ktorá v roku 2007 činila 0,3 mld. Kč, v porovnaní s rokom 2006 došlo k nárastu 0,0185 mld. Kč. V oboch prípadoch bolo zvýšenie inkasa spojené predovšetkým s vyšším dopytom po týchto komoditách.³¹

4.3 Výnosy spotrebných daní za rok 2008

V roku 2008 dosiahli celkové skutočné príjmy štátneho rozpočtu výšku 1063,9 mld. Kč, tj. 101,9 % rozpočtu. Spotrebná daň priniesla do štátneho rozpočtu 130,5 mld. Kč, tj. 11,8 %, čo je v porovnaní s rokom 2007 zvýšenie o 19,4 mld. Kč, čiže o 16,2 %.

Graf 4.3 Podiel výnosu jednotlivých spotrebných daní na celkovom daňovom výnose spotrebných daní v roku 2008 (v mld. Kč)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

³¹http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_C_pdf.pdf

Taktiež z grafu 4.3 sa dá odvodit' veľa informácií o výnosoch jednotlivých spotrebných daní. Ako z predchádzajúcich dvoch rokov fiškálne najvýznamnejší je výnos zo spotrebných daní **z minerálnych olejov**, ktorá po odpočítaní vrátených spotrebných daní činila 82,07 mld. Kč, čo je o 1,27 mld. Kč viac ako v roku 2007. Do SFDI odišlo z tejto čiastky 7,5 mld. Kč. Je zrejmé, že dopyt po pohonných hmotách príliš nezávisí na ich cene, keďže vývoj inkasa počas roka príliš neovplyvnili ani rekordne vysoké ceny pohonných hmôt v lete, ani významný pokles cien v závere roka.

Na druhom mieste je ako zvyčajne výnos zo spotrebnej dane **z tabakových výrobkov**, ktorý činí v roku 2008 výšku 37,5 mld. Kč, aj keď vláda vzhľadom na spomínané zvýšenie sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov od 1.1.2008 počítala s vyšším výnosom. Pokles možno pripísať predovšetkým vplyvu predzásobenia sa tabakovými výrobkami s nižšou sadzbou dane v druhom polroku 2007.

Na treťom mieste je znova ako minulé roky spotrebná daň **z liehu**, ktorá priniesla do rozpočtu 7,07 mld. Kč, čo je oproti minulému roku 2007 nepatrné zníženie o 0,03 mld. Kč.

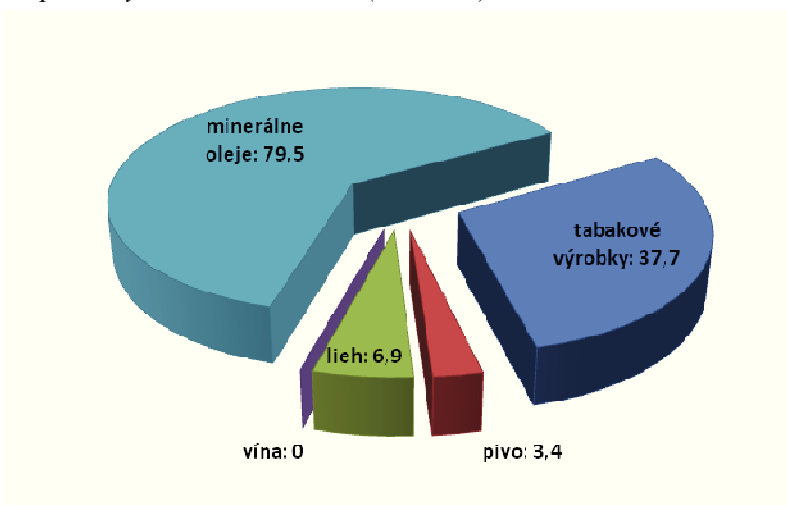
Výber spotrebnej dane **z piva** priniesol do rozpočtu 3,56 mld. Kč, čo je pokles oproti minulému roku 2007 o 0,14 mld. Kč. Ako za posledné tri roky najmenší výnos do štátneho rozpočtu prinášajú spotrebné dane **z vína a medziproduktov**, ktoré ako po minulé roky činia najmenší príjem do štátneho rozpočtu. V prípade výnosov spotrebnej dane uvalené na lieh, pivo a víno nedošlo k výraznej medziročnej zmene inkasa, naplnený bol aj rozpočet na rok 2008, okrem spotrebnej dane z piva.³²

4.4 Výnosy spotrebných daní za rok 2009

Za rok 2009 celkové skutočné príjmy štátneho rozpočtu dosiahli výšku 974,6 mld. Kč, tj. 86,1 % rozpočtu po zmenách, z toho 12,7 % spotrebnej dane. Celoštátny výnos spotrebných daní dosiahol 126,8 mld. Kč, tj. 86,3 % rozpočtu, a je o 2 mld. Kč, tj. o 1,5 % pod úrovňou predchádzajúceho roka. Oproti minulému roku 2008 je to pokles o 3,7 mld. Kč, čo je v percentách pokles o 2,84 %.

³²http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_C_II_pdf.pdf

Graf 4.4 Podiel výnosu jednotlivých spotrebných daní na celkovom daňovom výnose spotrebných daní v roku 2009 (v mld. Kč)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

Z grafu 4.4 môžeme konštatovať, že opäť najväčší výnos zo spotrebných daní priniesla do rozpočtu spotrebná daň z **minerálnych olejov** a to 79,5 mld. Kč, čo je oproti minulému roku 2008 pokles o 4,7 mld. Kč. Z tejto inkasovanej sumy 7,2 mld. Kč sa previedlo do príjmov SFDI. Príčinou medziročného poklesu a zároveň odchýlky od rozpočtu je najmä nižší počet autodopráv uskutočnených v predchádzajúcom roku súvisiaci s ekonomickou krízou.

Ako po minulé roky, druhý najväčší výnos priniesla do štátneho rozpočtu spotrebná daň z **tabakových výrobkov** a to o 7,5 mld. Kč menej ako minulý rok 2008. Hoci sa predpokladalo, že trh už bude stabilný po predchádzajúcom každoročným zvyšovaní sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov, ale tento predpoklad sa ukázal ako mylný. Najmä začiatkom roka 2009 boli badateľné doznievajúce efekty predzásobovania z minulých rokov. Ďalším dôvodom je aj pravdepodobný nárast čierneho trhu s tabakovými výrobkami.³³

Ďalšia spotrebná daň v rebríčku o najväčší prínos do štátneho rozpočtu je spotrebná daň z **liehu**, ktorá priniesla 6,9 mld. Kč, čo je znova pokles oproti minulému roku 2008 a to o 0,1 mld. Kč.³⁴ Taktiež ďalší pokles oproti minulému roku priniesla daň z **piva** a to

³³http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_C_II_pdf.pdf

³⁴Zmeny zákona o liehu by malo šetriť situácie vznikajúce pri prekročení limitu 30 l na domácnosť.

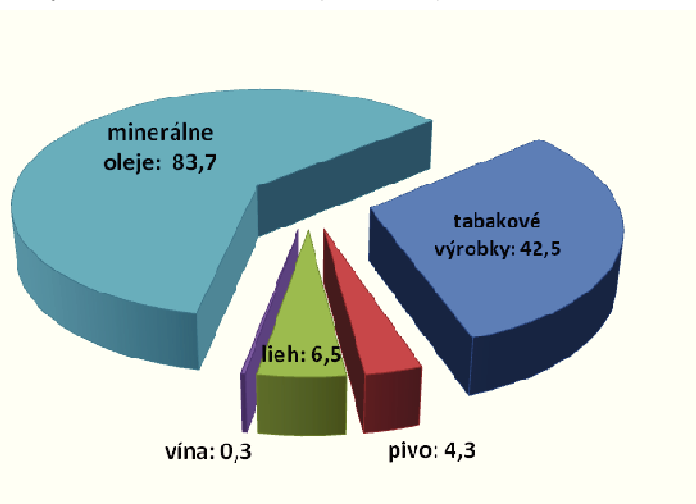
Od júla 2009 do konca mája 2010 bolo paleniciam vyrubená daň 587 miliónov korún, čo predstavuje asi 4,5 mil. litrov 100% liehu. V predchádzajúcom období bolo vymeraná daň len 399 miliónov korún. Zdroj: <http://www.hradeckypacov.cz/destillery-1-2010-web.pdf>

o 0,2 mld. Kč a poslednú pozíciu má znova spotrebná daň z **vína a medziproduktov** a ako jediná daň nezaznamenala oproti minulému roku pokles, ale zostala na tej istej úrovni a to na úrovni 0,3 mld. Kč.

4.5 Výnosy spotrebných daní za rok 2010

Za rok 2010 z hľadiska fiškálneho významu spotrebné dane priniesli do štátneho rozpočtu o 8,42 mld. Kč viac ako v minulom roku 2009, čo je percentuálne nárast o 6, %. Celoštátne príjmy zo spotrebných daní dosiahli výšku 101,2 ml. Kč, tj. 67,8% rozpočtu. Celkovo činili daňové príjmy čiastku 745,9 mld. Kč.

Graf 4.5 Podiel výnosu jednotlivých spotrebných daní na celkovom daňovom výnose spotrebných daní v roku 2010 (v mld. Kč)

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

Na prvý pohľad je z grafu 4.5 vidieť, že najväčší podiel na výnose spotrebných daní do štátneho rozpočtu má ako posledné spomínané štyri roky spotrebná daň z **minerálnych olejov**, ktorá priniesla 83,7 mld. Kč, čo je v porovnaní s minulým rokom 2009 nárast o 4,22 mld. Kč a stojí za to spomenúť, že oproti roku 2006 je to nárast až o 7,12 mld. Kč. Je zrejmé, že nárast inkasa tejto dane úplne nepokrýva zvýšenie sadzby spotrebnej dane (o 1Kč/l). Jedným z dôvodov je presun nákupov pohonných hmôt do zahraničia, najmä na Slovensko. Ak by v Českej republike neboli sadzby spotrebnej dane z minerálnych olejov k 1.1.2010 zvýšené, pravdepodobne by aj napriek tomu došlo k zníženiu nákupov pohonných hmôt v Českej republike a ich presunu na Slovensko a medziročne by príjmy z tejto dane mohli dokonca poklesnúť.

Druhú pozíciu zaujala spotrebná daň z **tabakových výrobkov**, kde takisto nastal nárast oproti minulému roku a to až o 4,8 mld. Kč, čo sa týka obdobia pred piatimi rokmi v roku 2006 je výnos zo spotrebných daní z **tabakových výrobkov** o 10,26 mld. Kč vyšší v roku 2010. Dôvodom zvýšenia inkasa spotrebnej dane je rast sadzieb od 1.1.2010. Rovnako odznali efekty predzásobovania z minulých rokov a trh s tabakovými výrobkami sa postupne stabilizuje.³⁵

Čo sa týka spotrebnej dane z **liehu**, tá ma znova pozíciu číslo tri a priniesla do štátneho rozpočtu 6,5 mld. Kč a to je menej ako v roku 2009 o 0,4 mld. Kč. Štvrtú pozíciu len s malým odstupom má výnos zo spotrebnej dane z **piva**, ktorá činí o 0,9 mld. Kč³⁶ viac ako v minulom roku. Rast v prípade oboch komodít je spôsobený zvýšením sadzby spotrebnej dane k 1.1.2010. Rovnaký podiel na výnose pre štátny rozpočet priniesla spotrebná daň z **vína a medziproduktov**. Výnos z tejto spotrebnej dane stagnuje.³⁷

4.6 Zhodnotenie výnosov zo spotrebných daní

Najväčší podiel na výnose spotrebných daní má daň z minerálnych olejov, ktorá sa na celkovom výnose na celkovom výnose za všetkých sledovaných päť rokov 2006-2010 podieľala viac ako polovične. Taktiež je zdrojom príjmu štátneho fondu dopravnéj infraštruktúry. Ostatné spotrebné dane sú príjmom štátneho rozpočtu. Druhou výnosovo najvýznamnejšou daňou je daň z tabakových výrobkov. Na tieto dve dane sústredí štát svoju pozornosť z hľadiska zmenšenia priestoru pre daňové úniky a zvýšenie možnosti daňovej kontroly. V oblasti minerálnych olejov sa to prejavuje farbením a značkováním minerálnych olejov, u tabakových výrobkov sa používajú tabakové nálepky. Naopak výnos dane z vína je zanedbateľný a nedosahuje ani 1 % výnosu spotrebných daní. Spotrebné dane sú však zároveň súčasťou základu dane pre výpočet dane z pridanej hodnoty, čo ich ekonomický dopad ešte zvyšuje.³⁸

³⁵ Ministerstvo financií predpokladá, že v roku 2012 vynesie vyššia spotrebná daň dodatočných 2,1 miliardy korún a o rok neskôr 2,3 miliardy korún. Viac peňazí má v dôsledku zdrazenia cigariet vynieť aj daň z pridanej hodnoty. V oboch rokoch dohromady to má byť dodatočných 0,9 miliardy korún. Zdroj: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/297320-snemovna-schvalila-novelu-zakona-o-spotrebni-dani/>

³⁶ <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vsledky%20celneho%20a%20daovho%20zen/2010.pdf>

³⁷ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_58299.html

³⁸ SVÁTKOVÁ S., Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. Vyd. Praha : WoltersKluwer, 2009, 300 s., ISBN 978-80-7357-443-7

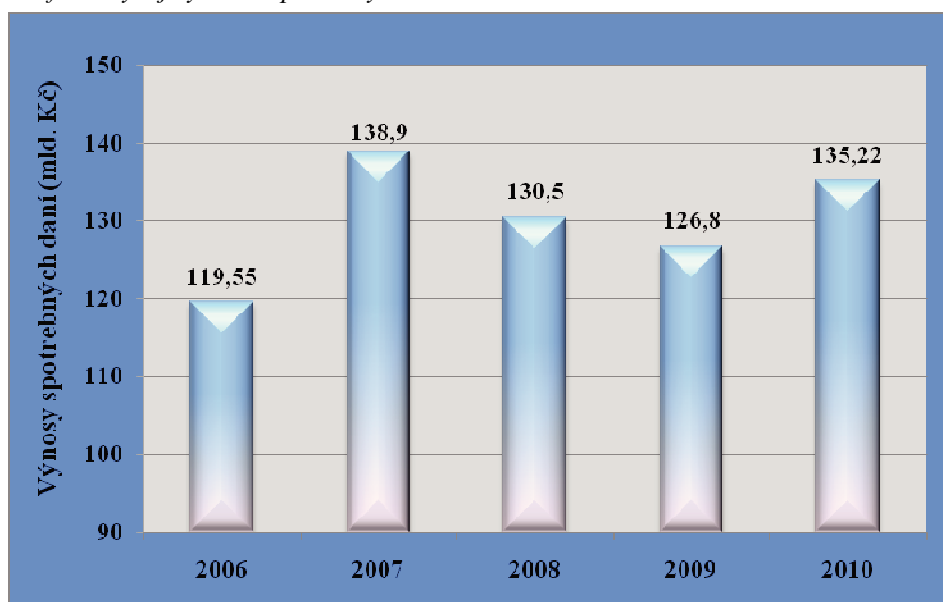
Tab. 4.1 Prehľad výnosov konkrétnych spotrebných daní do štátneho rozpočtu od roku 2006 do roku 2010 (v mld. Kč)

	minerálne oleje	tabak	lieh	pivo	víno a medziprodukty
2006	76,6	32,2	6,8	3,55	0,3
2007	80,8	47	7,1	3,7	0,3
2008	82,07	37,5	7,07	3,56	0,3
2009	79,5	37,7	6,9	3,4	0,3
2010	83,7	42,5	6,5	4,3	0,3

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

Na výnos spotrebných daní majú veľký vplyv sadzby jednotlivých spotrebných daní, ktoré sa za posledné roky zvyšovali, hlavne spotrebná daň z tabakových výrobkov. Ďalej výnos ovplyvňujú väčšie kontroly výroby nelegálnych výrobkov a samozrejme majú vplyv na konečnú výšku vybranej dane aj preferencie spotrebiteľov.

Graf 4.6 Vývoj výnosov spotrebných daní 2006-2010

Zdroj: Vlastné vypracovanie podľa dát Ministerstva financií ČR

V grafe 4.6 sú zobrazené výnosy spotrebných daní od roku 2006 do roku 2010. Je vidieť, že najväčší príjem do štátneho rozpočtu priniesli spotrebné dane v roku **2007**, je to spôsobené hlavne zvýšením dane u cigariet od 1.1.2008 a predzásobením sa týmito komoditami. Pri všetkých komoditách bol zaznamenaný medziročný rast inkasa dane. Iba u tabakových výrobkov bol hlavným dôvodom rast sadzieb, v prípade minerálnych olejov,

liehu, piva a vína došlo k zvýšeniu spotreby. Na štátny rozpočet pripadlo z celkového výnosu spotrebných daní 131,6 mld. Kč, čo je o 0,3 mld. Kč viac, ako predpokladal rozpočet. Do príjmov Štátneho fondu dopravnej infraštruktúry sa z celkového čistého výnosu dane z minerálnych olejov previedlo 7,3 mld. Kč.³⁹

Druhý fiškálne najvýznamnejší rok bol rok **2010**, ktorý priniesol do štátneho rozpočtu výnos spotrebných daní v čiastke 135,22 mld. Kč.⁴⁰ Rast je spôsobený najmä zvýšením sadzieb spotrebnej dane v prípade väčšiny komodít (s výnimkou energie a vína). K medziročnému rastu inkasa došlo v prípade všetkých komodít s výnimkou spotrebnej dane z vína, ktorej výnos stagnuje. Z toho na Štátny fond dopravnej infraštruktúry previedlo 7,6 mld. Kč.⁴¹

Tretí najúspešnejší rok, čo sa týka výnosu spotrebných daní bol rok **2008**. Ten priniesol výnos 130,5 mld. Kč. Rozpočtovaná čiastka bola naplnená u spotrebnej dane u minerálnych olejov, takmer naplnená u spotrebnej dane z olejov, piva a vína. K výraznému prepadu daňových príjmov došlo u spotrebných daní z tabakových výrobkov, čo bolo spôsobené zásobami cigariet zdanených nižšou sadzbou, ktoré sa objavovali na trhu ešte v septembri roku 2008, a to napriek zákonnej regulácii predzásobenia, ktorá firmy zjavne obchádzajú. Do príjmov Štátneho fondu dopravnej infraštruktúry bolo z celkového čistého výnosu dane z minerálnych olejov previedlo 7,5 mld. Kč.⁴²

V nasledujúcom roku **2009** sa vybralo na spotrebných daniach o 3,7 mld. Kč menej. Rozpočtovaná čiastka bola u spotrebných daní naplnená iba u vína a medziproduktov rovnako ako v rokoch 2007 a 2008. U všetkých ostatných komodít, najmä u tabakových výrobkov, nedošlo k naplneniu rozpočtu, najmä začiatkom roka 2009 boli badateľné doznievajúce efekty predzásobenia z minulých rokov. Ďalším dôvodom je aj pravdepodobný nárast čierneho trhu s tabakovými výrobkami. Do SFDI bolo z celoštátneho daňového inkasa prevedené 14,9 mld. Kč.⁴³ Najmenej za posledných päť rokov priniesli spotrebné dane do štátneho rozpočtu v roku **2006**. U všetkých komodít bol zaznamenaný medziročný rast inkasa spotrebnej dane. Pri tabakových výrobkoch bol hlavným dôvodom vyššieho inkasa rast daňových sadzieb, v prípade minerálnych olejov, liehu, piva a vína došlo k zvýšeniu spotreby. Vybrané inkaso spotrebných daní bolo tiež

³⁹http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_C_pdf.pdf

⁴⁰<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vsledky%20celneho%20a%20daovho%20zen/2010.pdf>

⁴¹http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_58299.html

⁴²http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_C_II_pdf.pdf

⁴³http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_C_II_pdf.pdf

ovplyvnené výškou vrátenej dane z titulu nároku na vrátenie dane u tzv. "zelenej nafty", technických benzínov, u osôb požívajúcich výsady a imunitu a ďalej u ozbrojených síl cudzích štátov. Z inkasovanej čiastky bolo takmer 7,0 mld. Kč prevedených do príjmov SFDI.⁴⁴

Perspektívy spotrebných daní

Od roku 2012 by sa cena škatuľky cigariet mala zvýšiť až o 3 Kč. Vládne novela počítá s tým, že od januára 2012 sa sadzba dane z cigariet zvýši o päť halierov za kus, v prípade cigár o desať halierov a u krájaného tabaku o 60 Kč za jeden kilogram. Ďalšie zvýšenie spotrebnej dane plánuje vláda na 1. január 2014 kvôli európskej smernici, ktorá vyžaduje najneskôr od tohto roku minimálnu spotrebnú daň 90 EUR za tisíc cigariet. V ČR sa teraz odvádza okolo 80 EUR. Ministerstvo financií predpokladá, že v roku 2012 vynesie vyššia spotrebná daň dodatočných 2,1 miliardy korún a o rok neskôr 2,3 miliardy korún. Novela má tiež zrušiť doterajšie oslobodenie emulznej nafty od spotrebnej dane. Ide o zmes nafty, vody a ďalších látok a patrí medzi ekologické palivá. Doteraz bola oslobodená od daní v rámci pilotných projektov jej výroby. Jej výroba sa však natoľko rozšírila, že podľa ministerstva už nespĺňa charakter pilotného projektu a štát kvôli tomu prichádza o peniaze.⁴⁵ Ministerstvo sa neobáva, že by zvyšovanie spotrebnej dane posilnilo napríklad pašovanie cigariet alebo falšovania kolkov a spôsobilo nakoniec nižší výber dane.²¹

Spotrebné dane sa vyberajú aj z pohonných hmôt a alkoholických nápojov. U alkoholu novela spresňuje ustanovenia o zdaňovaní alkoholu vyrábaného v páleniciach. Znížená sadzba dane 14 300 Kč na hektoliter liehu sa má v páleniciach podľa novely používať len na množstvo do 30 litrov. Nad toto množstvo už sa bude odvádzať 28 500 Kč na hektoliter. Znížená sadzba sa navyše bude môcť použiť len na alkohol vyrobený z ovocia vypestovaného v tuzemsku.⁴⁶

⁴⁴http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_C_pdf.pdf

⁴⁵<http://www.finance.cz/zpravy/finance/301860-senat-asi-schvali-zvyseni-spotrebni-dane-na-tabakove-vyroby/>

⁴⁶<http://www.finance.cz/zpravy/finance/286455-poslanci-podporili-navrh-na-zvyseni-spotrebni-dane-z-cigaret/>

5 Záver

So spotrebnými daňami sa väčšina z nás stretáva len ako spotrebiteľ, ktorý ich musí hradiť. Sú však neoddeliteľnou súčasťou daňového systému všetkých krajín Európskej únie. Dôvodom ich uplatnenia je hlavne prínos pre štátny rozpočet. Táto daň je považovaná za výnosovo silnú a stabilnú a umožňuje vláde zachovávať rozsah výdajov. Tvorí v Českej republike viac ako 50 % ceny zdanených výrobkov. Platcovia dane sú výrobcovia a prevádzkovatelia daňových skladov. Správu spotrebných daní vykonáva Colný úrad.

Výrobky, ktoré podliehajú spotrebným daniam sú v každej krajine zdaňované vysokými sadzbami. Tieto vysoké sadzby spolu s nízkou elasticitou spotreby činia z týchto daní významný výnos verejného rozpočtu. V krajinách OECD je to v priemere 22,5 % všetkých spotrebných daní. V štátoch, kde sú nižšie dôchody a je tam aj možnosť daňových únikov sú nepriame dane vysoké. Spotrebné dane sú však zároveň súčasťou základu dane pre výpočet dane z pridanej hodnoty, čo ich ekonomický dopad ešte zvyšuje. Vláda chce týmito vysokými daňami odradiť ľudí od „škodlivej spotreby“ a samozrejme chce dosiahnuť čo najvyšší príjem do štátnej pokladnice. Je to akási forma „pokuty“, ktorá má uhradiť prípadné zvýšené náklady spoločnosti, napr. liečba chorých fajčiarov, alkoholikov a podobne. Uvedené dva argumenty však stoja v protiklade. Ak daň odradí ľudí od spotreby zdanených výrobkov, je málo pravdepodobné, aby boli tieto dane aj výnosovo stabilné. Daň môže konzumentov odradiť od spotreby, avšak príliš vysoké sadzby môžu ohroziť saldo verejného rozpočtu. To môže mať za následok ďalšie dopady, ako je zníženie výroby, predaj nekvalitných alkoholických nápojov, fajčenie lacných značiek cigariet a obmedzenie využívania motorových vozidiel. Najväčšiu pozornosť v rámci harmonizovania daňového systému v Európskej únii majú práve nepriame dane. Harmonizáciami daní a približovaním sa štandardom Európskej únie minimálna sadzba dane v Českej republike porastie.

Cieľom bakalárskej práce je zhodnotiť spotrebné dane v daňovom systéme Českej republiky, a to v období 2006 - 2010.

Zhodnotenie výnosov za toto obdobie je uvedené v poslednej kapitole. Je však na mieste spomenúť, aspoň stručne, základné odlišnosti týchto rokov. Spotrebné dane sa v každom zo spomínaných rokov podieľali 12-mi až 13-mi percentami na príjmoch do štátnej pokladnice. Najviac peňažných prostriedkov obohatilo štátny rozpočet v roku

2007 a najmenej v roku 2010. Bolo to spôsobené rôznymi činiteľmi, ale rastúcimi sadzbami a vyššou spotrebou. V roku 2006 bol výnos zo spotrebných daní z porovnávaných piatich rokov najnižší. Pri daňových príjmoch sa najväčší nárast inkasa očakával u spotrebných daní a to až o 24 mld. Kč, bolo to spôsobené vplyvom očakávaného predzásobovania tabakovými výrobkami v súvislosti s prijímaním zákona zvyšujúcich spotrebnú daň u týchto výrobkov. V roku 2007 bol najvyšší výnos za sledované roky spôsobený zvýšením dane u cigariet od 1.1.2008 a následným predzásobením sa v roku 2007 týmito komoditami. V roku 2008 vláda predpokladala vyšší výnos vzhľadom na zvýšenie sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov, ale realita bola iná, vzhľadom na predzásobenie sa v roku 2007 „lacnejšími cigaretami“, čo malo odozvu ešte aj v roku 2009. Navyše sa k poklesu príjmov zo spotrebných daní pridal aj nárast čierneho trhu s tabakovými výrobkami. Čo sa týka roku 2010 vzrástli sadzby u spotrebných daní z pohonných hmôt, liehu a piva aj tabakových výrobkov. Rok 2010 sa v Česku niesol v znamení znižovania spotreby motorového benzínu aj nafty. Česká republika sa zaradila medzi krajiny Európskej únie, ktoré majú najvyššie zdanenie pohonných hmôt. Motoristi čerpali lacnejšie pohonné hmoty v okolitých krajinách. Zvýšenie spotrebnej dane z cigariet a tabakových výrobkov motivuje podvodníkov k hľadaniu cesty, ako pripraviť štát o nemalé finančné prostriedky. Na tabak a minerálne oleje sústreď štát svoju pozornosť z hľadiska zmenšenia priestoru pre daňové úniky a zvýšenie možnosti daňovej kontroly.

Aj napriek zvýšeniu sadzieb zdaňovaných komodít si myslím, že to nebude mať veľký vplyv na spotrebiteľov a ich následný nákup týchto výrobkov, ale naopak zvýšenie sadzieb prinieslo do štátneho rozpočtu viac peňažných prostriedkov. Samozrejme toto neustále zvyšovanie sadzieb u spotrebných daní môže spôsobiť, že pre spotrebiteľov bude nákup týchto produktov ekonomicky neúnosný a zníži sa ich spotreba, čo môže silno ovplyvniť príjmy štátneho rozpočtu. Aj keby vláda ušetrila na liečení ľudí, ktorí majú zdravotné ťažkosti spôsobené alkoholom a cigaretami, je otázka ako by strata týchto príjmov ovplyvnila celkovo štátny deficit a ako by štát dokázal hradiť vysoké štátne výdaje. V skratke povedané celý náš daňový systém je v rukách politikov.

Česká republika má jedny z najnižších daní v Európskej únii, aj keď závislosť rozpočtu na ich príjme v posledných rokoch rástla. Myslím si, že i napriek tomu je český štát na príjmoch z daní v priemere menej závislý ako ostatné európske štáty, ale pomer nepriamych daní k HDP v Českej republike je jeden z najvyšších v Európskej únii.

Zoznam použitej literatúry

Knihy

- 1.VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, 1. Vyd. Praha: VOX, a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9
- 2.KUBÁTOVÁ K. Daňová teorie – úvod do problematiky. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9
- 3.ŠULC I. A KOLEKTIV. Spotřební daně s komentářem, 1. vyd. Brno: CP Books, a.s., 2005. 146 s. ISBN 80-251-0651-0
- 4.SVÁTKOVÁ S. Spotřební a ekologické daně v České republice, 1. vyd. Praha: WoltersKluwer ČR, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7
- 5.PEKOVÁ, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005, 528 s. ISBN 80-7357-049-1
- 6.HAMERNÍKOVÁ, B. MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance, Praha: ASPI, a.s., 2007, 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0
- 7.ŠIROKÝ J. Daňová teorie, Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava, 1995.95 s. ISBN 80-7078-308-7
8. KUBÁTOVÁ K. Daňová teorie a politika, 3. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 225 s. ISBN 80-902752-2-2

Elektronické zdroje

9. Internetové stránky spravodaja finance.cz. Dostupné z

<<http://www.finance.cz/zpravy/finance/297320-snemovna-schvalila-novelu-zakona-o-spotrebni-dani/>> [cit. 4.2.2011]

10. Internetové stránky časopisu Alen. Dostupné z

<<http://www.alen.cz/>> [cit. 1.6.2010]

11. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Bulletin_Odborna_knihovna_MF_Financni_a_eko_nomicke_informace_201101.pdf> [cit. 1.1.2011]

12. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_C_pdf.pdf> [cit. 1.2.2007]

13. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_C_pdf.pdf> [cit. 1.2.2008]

14. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_C_II_pdf.pdf> [cit. 1.2.2009]

15. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_C_II_pdf.pdf> [cit. 1.2.2010]

16. Internetové stránky spravodaja o pěstitelského pálení a moštování. Dostupné z

<<http://www.hradeckypacov.cz/destillery-1-2010-web.pdf>> [cit. 2.6.2010]

17. Internetové stránky Celní správy ČR. Dostupné z

<<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Vsledky%20celneho%20a%20daovho%20zen/2010.pdf>> [cit. 31.12.2010]

18. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_58299.html> [cit. 1.2.2011]

19. Internetové stránky Ministerstva financí ČR. Dostupné z

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_58299.html> [cit. 1.2.2007]

Zoznam skratiek

SFDI	Státni fond dopravnej infraštruktúry
------	--------------------------------------

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Prehlasujem, že

- som bola oboznámená s tým, že na moju bakalársku prácu sa plne vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, najmä § 35- použitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a použitie diela školského a § 60 – školské dielo;
- beriem na vedomie, že Vysoká škola Baňská – Technická univerzita Ostrava (ďalej len VŠB-TUO) má právo na neziskové, k svojej vnútornej potrebe, bakalársku prácu užiť (§ 35 ods. 3);
- súhlasím s tým, že bakalárska práca bude v elektronickej podobe archivovaná v Ústrednej knižnici VŠB-TUO a jeden výtlačok bude uložený u vedúcej bakalárskej práce. Súhlasím s tým, že bibliografické údaje o bakalárskej práci budú zverejnené v informačnom systéme VŠB-TUO;
- bolo dohodnuté, že s VŠB-TUO, v prípade záujmu z jej strany, uzavriem licenčnú zmluvu s oprávnením užiť dielov rozsahu § 12 ods. 4 autorského zákona;
- bolo dohodnuté, že užiť svoje dielo, bakalársku prácu, alebo poskytnúť licenciu k jej využitiu môžem len so súhlasom VŠB-TUO, ktorá je oprávnená v takomto prípade od mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré boli VŠB-TUO na vytvorenie diela vzniknú (až do ich skutočnej výšky).

V Ostrave 9.5.2011

.....
Beáta Plaštiaková

Adresa trvalého pobytu študenta:

Slnečná 165/22, 029 01 Námestovo

Zoznam príloh

Príloha č. 1: Definícia, funkcie, triedenie daní a história daní

Príloha č. 2: Grafické znázornenie termínu podania daňového priznania a splatnosti dane (okrem liehu a tabakových výrobkov) - obr. 1

Príloha č. 3: Tabuľkové znázornenie výšky spotrebných daní v cene maloobchodného balenia vybraného výrobku - tab. 1

Príloha č. 4: Vzor priznania k spotrebnej dani

Príloha č. 5: Vzor priznania k uplatneniu nároku na vrátenie dane

Príloha č. 1:

Definícia, funkcie, triedenie daní a ich história

Existujú široké definície dane, v praxi je využitá táto definícia používaná medzinárodnou organizáciou OECD¹, ktorá znie takto: *Daň je povinná nenávratná platba do verejného rozpočtu.* Povinnosť je v demokratických štátoch ukladaná zákonom, takže platba musí byť zákonná. Nenávratnosťou platby sa rozumie skutočnosť, že poplatník nemá nárok na ekvivalentnú protihodnotu, a že teda výška dane nezávisí na tom, aké verejné služby konkrétny poplatník využíva.

Keď to zhrnieme, môžeme konštatovať, že daňami sú nielen dane ako také, ale aj príspevky na sociálne a zdravotné poistenie, cla, miestne poplatky, diaľničné známky a pod.

Z daňovej histórie

Dane v dávnych dobách neboli najväčším príjmom panovníka. Tvorili najprv len doplnkovú časť rozpočtu. Starými priamymi daňami boli tzv. kontribúcie vyberané z počiatku nepravidelne. U nás bola najstaršou priamou daňou „daň mieru“. Bývalo obvyklé, že cirkev a šľachta boli od dane oslobodení. Predchodcovia nepriamych daní boli tzv. akcízy, čiže rôzne poplatky a cla na hraniciach, pri vjazde do miest, pri prejazde určitým územím (prieplavom), ktoré platili v peniazoch alebo naturálne kupujúci. V období liberalizmu sa mení pohľad na dane. Predovšetkým je uznávaná zásada všeobecnosti, čím končia doterajšie výnimky zo zdanenia, ktorým sa v stredoveku tešili duchovní a šľachta. Dane sa stávajú pravidelnými a povinnými. Začínajú vznikať nové typy daní. Výška dane pre poplatníka sa už neodvodzuje od vonkajších znakov (veľkosť poľa, počet tovaríšov) ale začína odpovedať skutočným výnosom a príjmom vlastníka. V Anglicku vznikla v roku 1799 prvá dôchodková daň (daň z príjmov fyzických osôb), v bismarkovskom Nemecku v roku 1898 prvý štátny systém príspevkov na sociálna zabezpečenie, koncom 19. storočia vznikajú prvé dane zo zisku právnických osôb. Koncom 19. storočia prebehli vo vyspelých Európskych krajinách daňové reformy, ktoré už zaviedli moderné systémy daní, základy dnešných systémov. V Rakúsku, ktorou súčasťou bola aj Česká krajina prebehla v 90. rokoch 19. storočia reforma, ktorá zaviedla niekoľko výnosových daní (všeobecná zároboková zo živností, daň z podniku verejne účtujúcich atd.), ale tiež osobnú daň dôchodkovú, ktorá bola z počiatku veľmi nízka, ale behom 20. storočia začala rýchlo rásť. Okrem toho existovali nepriame dane, daň z obratu

a niekoľko spotrebných daní. Vývoj v 20. storočí bol pomerne prelomový, výška dane neustále rástla. Napríklad v dobe pred 2. svetovou vojnou, keď bola Československá republika ohrozená hitlerovským fašizmom boli zavedené príplatky k stavajúcim daniam a nové dane - branný príspevok (platili nevojaci aj ženy), daň zo žiaroviek, daň z droždia, atď.

Po 2. svetovej vojne sa začali verejné financie masívne uplatňovať v hospodárskej politike štátu, čo viedlo k ďalšiemu veľkému nárastu daní. Od priamych daní boli oddelené príspevky na sociálne zabezpečenie, tieto systémy poistného na dôchodky, nemocenské a zdravotné služby stále rastú. Najnovšími daniami, zavádzanými v posledných desaťročiach 20. storočia sú daň z pridanej hodnoty (prvý krát vo Francúzku v 60. rokoch) a ekologické dane. V súčasnosti tvoria dane vo vyspelých krajinách približne 30-50 % ich HDP.

Funkcie daní

Dane sa stávajú nástrojom hospodárskej politiky štátu, požaduje sa od nich mnohom viac, než len naplniť verejné rozpočty. Moderné dane plnia alebo môžu plniť celú radu funkcií. Tými najdôležitejšími sú nasledujúce:

- fiškálna
- alokačná,
- redistribučná,
- stimulačná,
- stabilizačná.

Primárna funkcia dane je fiškálna funkcia, t.j. schopnosť naplniť verejný rozpočet, z ktorého sú financované verejné výdaje.

Alokačná funkcia dane vyplýva z toho, že na niektorých trhoch efektívnosť tržných mechanizmov zlyháva.

Príčiny tržného zlyhania sú:

existencia verejných statkov – verejný statok sa vyznačuje tým, že jeho spotreba je neoddeliteľná medzi jednotlivcov a jednotlivci sú zo spotreby nevylúčiteľní. Tieto statky sa musia financovať z verejných peňazí, lebo ináč by vôbec nevznikli. Nikto by nemal záujem ich financovať. Došlo by k javu tzv. čierneho pasažiera.

existencia externalít – externality sú úžitky alebo škody, ktoré vznikajú ako vedľajší produkt trhu a neprejavujú sa v cene výrobku či služby (pozitívne alebo negatívne

externality). V prípade externalit môže štát zasiahnuť a buď dať výrobcovi negatívnej externality k náhrade, alebo môže financovať pozitívnu externalitu.

nedokonalá konkurencia – Ak trh zlyháva a namiesto dokonalej konkurencie máme monopol alebo inú odchýlku, nie sú obmedzené zdroje spoločnosti využité efektívne. Štát môže zasiahnuť a obmedziť monopoly. Jedným zo zásahov môže byť aj daň.

Redistribučná funkcia – je dôležitá preto, že ľudia nepovažujú rozdelenie dôchodkov a bohatstva, vzniknutých pri fungovaní trhu, za spravodlivé. Verejné financie (dane) majú za úlohu presunúť časť dôchodku a bohatstva smerom od bohatších k chudobnejším. Nástrojom môže byť aj progresívna daň z príjmu.

Stabilizačná funkcia – znamená zmierňovanie cyklických výkyvov v ekonomike v záujme zaistenie dostatočnej zamestnanosti a cenovej stability. Dane majú v čase hospodárskej krízy byť menšie a ponechávať viac peňazí poplatníkom, či sa v kritickej dobe povzbudzuje dopyt po výrobkoch a službách.

Triedenie daní

Cieľom je pochopiť názvy rôznych daní a naučiť sa ich používať pri verbálnom a písomnom prejave.

Triedenie daní podľa spôsobu uloženia

Jedno z najzákladnejších rozlíšení daní je podľa spôsobu uloženia:

- *dane* priame a *dane* nepriame - subjekt pri priamych daniach sa nazýva poplatník a pri nepriamych platca dane.

Priame dane platí poplatníka na úkor svojho dôchodku a predpokladá sa, že ho nemôže preniesť na iný subjekt. Jedná sa o *dane z dôchodku* a *dane majetkové*.

Dane nepriame sa predpokladá, že subjekt, ktorý daň odvádza, neplatí z vlastného dôchodku, ale že ho prenáša na iný subjekt. Daň je prenesená prostredníctvom zvýšenia ceny. Medzi nepriame dane radíme daň zo spotreby a obratu, daň z pridanej hodnoty a cla.

Triedenie daní podľa objektu

Ďalšie praktické triedenie rozlišuje dane podľa objektu, ku ktorému sa vzťahujú.

Hlavnými sú dane:

- z dôchodku (z príjmu),
- zo spotreby,
- z majetku.

Podľa objektu sa dane nazývajú aj v daňových zákonoch. História (výnimočne aj súčasnosť) pozná tiež daň z hlavy alebo podnikajúce subjekty platené tzv. dane výnosové.

Triedenie daní podľa vzťahu k poplatníkovi

Podľa vzťahu k platobnej schopnosti poplatníka triedime dane na:

- osobné,
- in rem (latinsky „in rem“ = „na vec“)

Dane osobné sú adresné a majú vzťah ku konkrétnemu poplatníkovi tým, že zohľadňujú jeho platobnú schopnosť. Osobnými daňami sú dane dôchodkové, platené fyzickými osobami (t.j. osobné dane dôchodkové)

Dane „in rem“ sa platí bez ohľadu na platobnú schopnosť poplatníka. Preto dane spotrebné, z pridanej hodnoty, výnosové, ale tiež dôchodkové, platené spoločnosťami a majetkové, nezohľadňujúce platobnú schopnosť poplatníkov, sú daňami „in rem“.

Triedenie daní podľa dopadu (progrese)

Toto triedenie je zvlášť dôležité v súvislosti s požiadavkou spravodlivosti. Pre posúdenie spravodlivosti zdanenia je užitočné vedieť, či relatívne väčšiu daň platia bohatí, alebo chudobní. Rozlišujeme dane:

- *proporcionálne* – s rastom dôchodku poplatníka sa miera jeho zdanenia nemení (poplatník platí ako daň rovnaké % svojho dôchodku bez ohľadu na výšku dôchodku)
- *progresívna* – s rastom dôchodku miera zdanenia rastie (poplatník platí tým väčšiu časť zo svojho dôchodku, čím je dôchodok vyšší)
- *regresívna* – s rastom dôchodku miera zdanenia klesá.

Príkladom progresívnej dane je daň dôchodková, pretože daň sa platí ako určité percento z dôchodku. Stupeň progrese je vyjadrený daňovou sadzbou. Zložitejšia je situácia u ostatných daní, u nich je daňový základ odlišný od dôchodku poplatníka. Napríklad nepriame dane platia spotrebitelia ako súčasť ceny výrobkov a služieb a tak je podiel tejto dane v ich dôchodkoch rôzny, nie podľa sadzby, ale podľa toho, aká je ich spotreba.

Triedenie daní podľa vzťahu sadzby k základu

Podľa vzťahu medzi veľkosťou dane a veľkosťou daňového základu rozlišujeme dane:

- špecifické alebo jednotkové,

- ad valorem (latinský „ad valorem“ = „k hodnote“)
- stanovené bez vzťahu k zdaňovanému základu,

Dane špecifické sú stanovené podľa množstva jednotiek daňového základu alebo množstva jednotiek užitočnej vlastnosti v daňovom základe (napr. počet litrov čistého alkoholu) – tiež sa im hovorí jednotkové dane. Patrí sem spotrebná daň, tiež daň pozemková a domovná, stanovené na základe rozlohy pozemku alebo veľkosti používanej plochy.

Dane ad valorem sa určujú podľa ceny zdaňovacieho základu. Daň z pridanej hodnoty alebo daň obrátová tiež radíme medzi dane „ad valorem“. Ad valorem je vlastne aj daň dôchodková alebo výnosová, lebo aj u nich sa ich výška určuje ako percento zo základu dane v peňažných jednotkách. Tieto dane s infláciou rastú a ich podiel v cene výrobku je stále rovnaký.

Dane stanovené bez vzťahu k zdaňovaciemu základu sú dane paušálne a z hlavy. Všetky subjekty platia daň len preto, že existujú. Poplatník nemôže ovplyvniť túto daň.

Triedenie dane podľa daňového určenia

Podľa daňového určenia, tj. podľa rozpočtu, do ktorého plynú, klasifikujeme dane takto:

- nadštátne (platené do rozpočtu Európskej únie; v EU sú takto platené dovozná cla, ich výťažok ide do spoločného rozpočtu EU)
- štátne (vo federálnych štátoch dane federálne),
- vyšších územnesamosprávnych celkov (vo federálnych štátoch – napr. dane jednotlivých štátov federácie a v USA; u nás ide o dane krajov)
- municipálne (u nás ide predovšetkým o daň z nehnuteľností).

Zvláštne postavenie majú tzv. *zverené dane* – celoštátne platené dane, plynúce do rozpočtov nižších úrovní. U nás sa takto delí daň z príjmov, DPH a ďalšie medzi kraje či obce.

Triedenie daní v štátnom rozpočte ČR

Pre účely zostavenia a kontroly plnenia štátneho rozpočtu sa dane triedia podľa objektu, príspevky na sociálne poistenie sú však považované za zvláštnu kategóriu.

Klasifikácia daní

1. Podľa dopadu dane:

A - Priame – tieto dane sú vymeriavané priamo, bezprostredne každému poplatníkovi podľa dôchodkovej alebo majetkovej situácie

B - Nepriame – sú dane, ktoré sú platené a vyberané v cenách tovarov, služieb, prevodov a prenájmov, rozhodujúcim momentom zdanenia je spotreba, nákup

- nerešpektujú dôchodkovú ani majetkovú situáciu poplatníka, sú vymerané v rovnakej výške pre poplatníkov s vysokými aj nízkymi príjmami, majú menšie demotivačné účinky na poplatníkov, ich zmeny väčšine prípadov pôsobia na zmenu úrovne cenovej hladiny.

2. Podľa vzťahov platiteľa a poplatníka dane

A – dane, u ktorých je platiteľ dane zhodný s poplatníkom dane – tj. dane, pri ktorých nedochádza k presunutiu daňového bremena na iného účastníka trhu, čo je typické pre väčšinu daní priamych nie však pre všetky priame dane.

B – dane, u ktorých platiteľ dane nie je totožný s osobou poplatníka dane – čo je charakteristické pre väčšinu daní nepriamych. Výrobca, ktorý väčšinou vystupuje v úlohe platiteľa dane presúva značnú časť daňového bremena na poplatníka dane, ktorý sa nachádza vo veľa prípadoch na kupujúceho strane. Ak sa jedná o konkurenčný trh, potom sa presúva iba časť daňového bremena, v reálnom živote však sa presúva veľa krát bremeno celé.

3. podľa subjektu

A – jedinec – čo je individuálna osoba, ktorá je charakterizovaná menom, trvalým bydliskom a vo väčšine krajín určitým identifikačným znakom

B – firma – tj. Umelé združovanie osôb, ktoré navonok vystupujú ako jedna organizácia s určitým cieľom

C – domácnosť – v štátoch, v ktorých je nositeľom daňových povinností hlava rodiny

D – manželský (čiastočný) splitting – ako zvláštna forma subjektu dane znamená, že príjmy manželov sa spočítajú a vydedia dvoma, čo pri existencii progresívnych daní môže znamenať zníženie daňovej povinnosti

E – plný splitting – čo je náročnejší variant predchádzajúceho vymedzenia subjektu dane, ktorá znamená sčítanie príjmov všetkých členov domácnosti a vydelenie buď počtom príslušníkov domácností alebo iba počtom zárobkovo-činných či iným spôsobom, kedy sa jednotlivým členom domácností priradujú koeficienty a pod.

4. Podľa objektu (predmetu) dane

A- dôchodkové dane – sú uvalené na všetky príjmy poplatníka, ktoré nepodliehajú inému zdaneniu.

B – majetkové dane – sú uvalené na hnutel'ný a nehnuteľný majetok, a jeho vlastníctvo, prevod či dedičstvo, nerešpektujú príjmové pomery poplatníka.

C- subjektové dane – by boli také, ktoré by poplatník platil z titulu samotnej svojej existencie , napr. daň z hlavy...

D – výnosové dane (reálne) – ktoré sa platia z výnosov rôznych činností, ktoré nepodliehajú dôchodkovej dani

E – obrátové dane – uvalené buď na hrubý obrát u každého výrobcu podieľajúceho sa na spracovaní každého výrobku (kaskádovitá daň) alebo čistý obrát (daň z pridanej hodnoty) alebo na obrát docieľený u posledného spracovateľa.

F – spotrebné dane – v teoretickom slova zmyslu postihujú celú spotrebu (a sú teda zhodné s daňami nepriamymi), v praxi (v užšom slova zmysle) sú uvalené na vybrané druhy komodít (a sú nazývané v niektorých krajinách - akcízy)

G – dane z obchodných operácií – ktoré postihujú operácie na burze

Niekedy sa delia podľa tohto kritéria (predmetu dane) delia:

A – kapitálové – ktoré postihujú stav, ktorý nastane k určitému dátumu (napr. daň z nehnuteľností)

B – tokové – ktoré sú smerované na zmeny za určitú časovú jednotku (napr. príjmová daň za rok)

5. Podľa šírky zachytenia objektu dane:

A – analytické dane – zdaňujú každý príjem oddelene podľa jeho zdroja, napr. z poľnohospodárstva, z literárnej činnosti a pod.)

B – syntetické dane – majú univerzálny charakter, jedna zákonná úprava postihuje jednotné rôzne príjmy, posilňujú spravodlivosť daní a sprehľadňujú daňový systém

6. Klasifikácia podľa lokalizácie dane v kolobehu finančných tokov v ekonomike:

A – podľa trhu na ktorom sú uložené –

- dane uložené na trhu produktov – výdajové dane, daň z pridanej hodnoty, spotrebné a predajné dane a majetkové dane

– dane uložené na trhu výrobných faktorov – daň z pridanej hodnoty dôchodkového typu, daň z miezd, zo zisku a korporácii, dividendov a rent, dôchodková a majetková daň

B – podľa subjektu, ktorý platí

- dane platené domácnosťami: dôchodková, zo mzdy, zo zisku, dividend a úrokov, výdajová a majetková

- dane platené firmami: spotrebná a predajná, daň z pridanej hodnoty spotrebného typu, daň z pridanej hodnoty dôchodkového typu, daň z objemu miezd platená zamestnávateľom, daň zo zisku korporácií, daň majetková

C – podľa postavenia daňového subjektu na trhu

- dane platené predávajúcim: spotrebné a predajné, z pridanej hodnoty spotrebného typu, osobná dôchodková, zo mzdy
- dane platené kupujúcimi: z pridanej hodnoty dôchodkového typu, z objemu miezd platená zamestnávateľom, zo zisku korporácií, majetková, osobná výdajová

7. Podľa vplyvu na chovanie subjektov

A – neutrálne (nedistorzné) – ktoré v praxi nemôžu existovať, pretože každá daň určitým spôsobom narušuje tržný mechanizmus a voľbu spotrebiteľov a výrobcov, v širšom slova zmysle sa medzi tieto dane zaraďuje paušálna daň, u ktorej vzniká iba dôchodkový efekt

B – skresľujúce (distorzné) – dane sa k tomuto dôchodkovému efektu ešte pridáva substitučný efekt.

8. Podľa vzťahu k zlyhaniu trhu

A – nápravné – majú do istej miery napravovať zlyhanie trhu

B - ostatné

9. Podľa miery účelovosti

A – účelové

B – neúčelové – pričom sem patrí väčšina daní, ich výnos je príjmom verejných rozpočtov, ani by bolo predom stanovené, do ktorej oblasti je smerovaný, kým u prevej skupiny daní je výnos primárne určený na financovanie určitých akcií.

10. Podľa spôsobov platenia dane

A – dane vyberané na základe daň. Priznania – tieto dane vypočítava, odvádza a vyberá sám poplatník, alebo môže poveriť daňového poradcu, ktorému, ale sám zaplatí

B – daň vyberaná zrážkou u zdroje príjmu sa vyberá v prípade, že poplatník nie je zhodný s platiteľom. Platiteľ je zodpovedný za správny výpočet dane, ktorá ide k ťažobe poplatníka.

11. Podľa spôsobu výpočtu dane

A – sadzbové – dane sú vymedzené sadzbou, buď percentom alebo pevnou sadzbou alebo rozdielom medzi dvoma cenami

B –kontingentované (repartičné)

12. Podľa vzťahov medzi veľkosťou dane a veľkosťou daňového základu

A – jednotkové dane – sú stanovené podľa množstva jednotiek daňového základu alebo množstva jednotiek užitočnej vlastnosti v daňovom základe

B – dane ad valorem (k hodnote) – sú stanovené podľa ceny zdaňovaného základu, ich výška sa určuje zo základu dane v peňažných jednotkách najčastejšie percentom.

13. Podľa stupne progresie

A – Proporcionálna daň – taká daň, kedy s rastom dôchodu poplatníka sa miera jeho zdanenia nemení

B – progresívna daň – keď s rastom dôchodu poplatníka miera jeho zdanenia rastie

C – regresívna daň – taká, daň, keď s rastom dôchodu poplatníka miera jeho zdanenia klesá

D – degresívna daň – v praxi neexistuje. Znamenalo by to, že s rastom dôchodu poplatníka by jeho daň klesala absolútne

14. Podľa okruhov platnosti

A – ústredne dane – ktoré sú aplikované na celoštátnu úroveň alebo na úrovni federácie, sú zhodné na celom území štátu

B – miestne dane – sú stanovené na nižšom stupni samosprávy a môžu sa líšiť veľkosťou (Pozn. v prípade úzkych väzieb medzi štátmi by mohli vzniknúť i dane nadnárodné, zhodné pre dve či viac krajín)

15. Podľa stupne s akou rešpektujú dôchodkovú situáciu

A – subjektové (osobné) – ktoré rešpektujú dôchodkovú situáciu poplatníka, alebo sa vymeriavajú na základe jeho osobného príjmu alebo príjmu z podnikania

B – objektové (in rem – na vec) dane – sú poplatníkovi stanovené z titulu vlastníctva určitého majetku

16. Dane podľa dôchodkovej situácie poplatníka dane pred a po zdanení

A – pozitívne – čo sú dane v pravom zmysle slova, tj. Také, ktoré splňujú definíciu dane

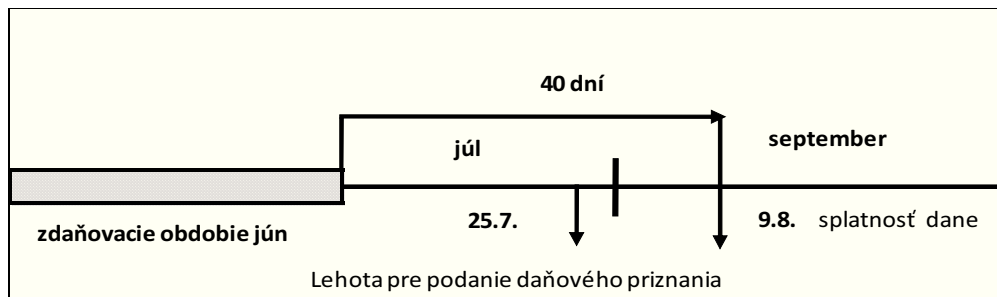
B – negatívne (transfery) – ktoré nevyhovujú definícii dane, alebo poplatníkovi, zlepšujú jeho dôchodkovú situáciu buď vo forme priamej dotácie alebo formou nepriamej dotácie.

47

⁴⁷ŠIROKÝ J. Daňová teória, Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava, 1995.95 s. ISBN 80-7078-308-7

Príloha č. 2

Obr. 1 Termín podania daňového priznania a splatnosti dane (okrem liehu a tabakových výrobkov)

Zdroj: VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, Praha : 1. VOX a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9

Príloha č. 3

Tab.1 Výška spotrebných daní v cene maloobchodného balenia vybraného výrobku

Jednotka tovaru	Spotrebná daň
1 l benzínu	12,54 Kč
0,5 l 40 % alkoholu	17,00 Kč
0,7 l šumivého vína	16,30 Kč
1 krabička cigariet za 74 Kč	42,00 Kč

*Zdroj: VANČUROVÁ A. LÁCHOVÁ L. Daňový systém ČR 2010, Praha : 1. VOX a.s., 2010.
355 s. ISBN 978-80-86324-86-9*

Príloha č. 4

Než začnete vyplňovať lístok, prečítajte si, prosím, pokyny.

Celkový úrad:

Daňové identifikačné číslo:

Daňové priznanie ¹⁾

otisk prezentačného razba celého úradu

Počet príloh

PŘIZNÁNÍ

ke spotřební dani z

podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů

za zdaňovací období: ¹⁾ měsíc rok

den vzniku povinnosti daň priznat a zaplatit: ¹⁾

Den zjištění důvodů pro podání dodatečného daňového priznání:

Fyzická osoba:

Příjmení

Jméno

Titul

Roční číslo

Právníká osoba:

Identifikační číslo

Fyzická i právnická osoba:

Dodavatel (fyzická osoba), obchodní firma nebo název (právnická osoba)

Bydliště (fyzická osoba), sídlo (právnická osoba)

PROHLAŠUJI, ŽE VŠECHNY MNOU UVEDENÉ ÚDAJE V TOMTO PŘIZNÁNÍ JSOU PRAVDIVÉ A ÚPLNÉ.

Osoba oprávněná k podání za daňový subjekt:

Příjmení a jméno / název právnické osoby vykonávající daňové poradenství

Existenční číslo osvědčení daňového poradce:

Osoba oprávněná k podpisu:

Příjmení

Jméno

Vztah k daňovému subjektu / vztah k právnické osobě vykonávající daňové poradenství

Podpis daňového subjektu nebo osoby oprávněné k podpisu za daňový subjekt

Den

Otisk razba

¹⁾ Vyplňuje pouze jedna z možností ☐ podání a vyplnění

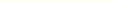
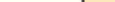
25 540 GRC – verze č. 3

¹⁾ Náhodou se škrtně

Odeslající daňový subjekt (evidenční číslo) ⁷²⁾

C. Z. / / /

1. 2.

3. 4.

číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo
číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo
číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo	číslo
1	a						
1	b						
2	a						
2	b						
3	a						
3	b						
4	a						
4	b						
5	a						
5	b						
6	a						
6	b						
7	a						
7	b						
8	a						
8	b						
9	a						
9	b						
10	a						
10	b						
11	a						
11	b						
12	a						
12	b						

		Záznam plátce	Záznam CÚ
1	Dañ ze sloupce 6 celkem		
2	Nárok na vrácení daně ze sloupce 7		
3	K odvodu (jod f, 1 = f, 2 kladný) = k vrácení (jod f, 1 = f, 2 záporný)		

Daň příslušající na daňové priznání podané v tomto zdaňovacím období podle § 13 odst. 24, § 18 odst. 6, 7, 8, § 20 odst. 22 písm. a), § 29 odst. 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (vznikla povinnost daňové priznání podat):

*1. Nelchodici sa škrtnežem

Daňový subjekt je v insolvenčním řízení ode dne:

Příznání sestaví:

Příjemci

Jméno

Telefon

Podpis

Colní úřad příznánou daň vyměří / dodatečně vyměří^{*)} podle § 140 / § 144^{*)} zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v platném znění.

od:

ke dni:

Podpis pověřeného pracovníka
správy daně

Žádám o převedení poskytnutého zajištění daně dle § 23^{*)}, § 29^{*)} zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, na úhradu vyměřené daňové povinnosti za zdaňovací období, za které je daňové příznání podáváno. Zajištění bylo poskytnuto ve výši

Datum

Otisk
razítka

Podpis

Než začnete vyplňovat tiskopis, přečtěte si, prosím, pokyny.

Osobní údaje

Daňové identifikační číslo

Daňové přiznání *)

☐ řádné ☐ opravné ☐ dodatečné

Podat přiznání ☐

PŘIZNÁNÍ

k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně

podle § 56a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů

za zdaňovací období: měsíc rok

Den zjištění důvodů pro podání dodatečného daňového přiznání:

Fyzická osoba:

Příjmení **Jméno**

Titul **Rodné číslo**

Právníká osoba:

Identifikační číslo

Fyzická i právnická osoba:

Obchodní firma (fyzické osoby), obchodní firma nebo název (právnické osoby)

Bydliště (fyzické osoby), sídlo (právnické osoby)

PROHLÁŠUJÍ, ŽE VŠECHNY MNOU UVEDENÉ ÚDAJE V TOMTO PŘIZNÁNÍ JSOU PRAVDIVÉ A ÚPLNÉ.

Osoba oprávněná k podání za daňový subjekt:

Příjmení a jméno / název právnické osoby vykonávající daňové posuzování

Evidenční číslo evidování daňového poradenství NÚP právnické osoby

Osoba oprávněná k podpisu:

Příjmení **Jméno**

Vztah k daňovému subjektu / vztah k právnické osobě vykonávající daňové posuzování

Podpis daňového subjektu nebo osoby oprávněné k podpisu za daňový subjekt

Číslo **Číslo razítka**

*) Vyplňuje pouze jedna z osobností daňového i vyhlášeného

Tabulka pro výpočet nároku na vrácení spotřební daně

sl. 1	sl. 2	sl. 3	sl. 4	sl. 5	sl. 6
č. ř.	Číslo účtu označení části, benzínu	Účel použití ostatního benzínu	Spotřeba ostatního benzínu v 1000 l	Sazba daně v Kč / 1000 l	Částka daně v Kč
1	a				
	b				
2	a				
	b				
3	a				
	b				
4	a				
	b				
5	a				
	b				
6	a				
	b				
7	a				
	b				
Ček. kom. p.	X			X	

Částku daně zaúčtujete na účet *)

Číslo účtu / směrný kód peněžního účtu:

Název a adresa peněžního účtu:

Poštovní poukázkou na adresu *)

Daňový subjekt je v insolvenčním řízení ode dne:

Příznání sestavil:

Příjmení

Jméno

Titul

Podpis

Čekní úřad přízná daň vyměří / dodatečně vyměří*) podle § 140 / § 144* zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v platném znění.

dne:

ka dne:

Podpis pověřeného pracovníka
správce daní

*) Náhodou se šetří